

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Katowicach

LKA.410.31.01.2023

Pan Adam Szczepańczyk
Dyrektor Zespołu Szkół
Techniczno-Zawodowych
w Piekarach Śląskich
ul. Bytomska 81a
41-940 Piekary Śląskie

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/23/025 – Szkolnictwo zawodowe

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Zespół Szkół Techniczno-Zawodowych w Piekarach Śląskich ¹ , Szkoła Branżowa I Stopnia ² , Szkoła Branżowa II Stopnia ³ , ul. Bytomska 81a, 41-940 Piekary Śląskie
Kierownik jednostki kontrolowanej	Adam Szczepańczyk, Dyrektor ZSTZ od 24 sierpnia 2018 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Warunki do kształcenia zawodowego. 2. Realizacja procesu kształcenia.
Okres objęty kontrolą	Lata 2019-2023 (do czasu zakończenia kontroli oraz z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem, jeśli miały wpływ na kontrolowaną działalność).
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ⁴
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Katowicach
Kontrolerzy	1. Jacek Kordanowski, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKA/228/2023 z dnia 9 października 2023 r. 2. Monika Bukowiec, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKA/229/2023 z dnia 9 października 2023 r. 3. Marek Matysek, inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKA/235/2023 z dnia 30 października 2023 r.

(akta kontroli str. 1-6)

¹ Dalej: Zespół Szkół lub ZSTZ.

² Dalej: szkoła SBI.

³ Dalej: szkoła SBII.

⁴ Dz.U. z 2022 r. poz. 623. Dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna⁵ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w badanym zakresie.

Uzasadnienie oceny ogólnej

W szkołach SBI i SBII zapewniono warunki gwarantujące odpowiednią jakość kształcenia zawodowego. Kształcenie to realizowała odpowiednio wykwalifikowana kadra nauczycielska, wywiązująca się z obowiązku doskonalenia zawodowego. Zapewniono bezpieczne i higieniczne warunki korzystania z obiektów szkolnych. Zespół Szkół dysponował kompletnie wyposażonymi salami dydaktycznymi, umożliwiającymi realizację podstawy programowej i przyjętych programów nauczania w zawodach szkolnictwa branżowego.

W szkołach SBI i SBII prawidłowo i skutecznie realizowano proces kształcenia zawodowego. Oferta kształcenia w zawodach była dostosowana do potrzeb rynku pracy. Prawidłowo dopuszczono do stosowania szkolne programy nauczania dla poszczególnych zawodów i zorganizowano praktyczną naukę zawodu, a także spełniono wymogi dotyczące wymiaru kształcenia w zawodach. W rezultacie, w okresie objętym kontrolą zdawalność egzaminów zawodowych w szkołach SBI i SBII osiągnęła poziom 91%. Podejmowano również odpowiednie działania w zakresie realizacji doradztwa zawodowego, a także aktywnie nawiązywano współpracę z pracodawcami i innymi podmiotami.

Stwierdzone nieprawidłowości nie miały istotnego wpływu na kontrolowaną działalność. Obowiązujący w okresie objętym kontrolą wymóg uczestniczenia w szkoleniach branżowych, którego niespełnienie stwierdzono w przypadku trzech nauczycieli języka obcego zawodowego, został zniesiony dla tych nauczycieli od dnia 27 września 2023 r. Brak wymaganej opinii rady pedagogicznej, w przypadku jednego ze skontrolowanych programów nauczania, miał natomiast charakter incydentalny i został usunięty w toku kontroli NIK.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej⁶ kontrolowanej działalności

1. Warunki do kształcenia zawodowego.

OBSZAR

1.1. W szkole SBI funkcjonowały klasy profilowane (gdzie kształcono w jednym lub w dwóch zawodach) oraz klasy wielozawodowe. Praktyczna nauka zawodu była organizowana w formie zajęć praktycznych odbywanych u pracodawców na zasadach dualnego systemu kształcenia, o którym mowa w § 4 ust. 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 22 lutego 2019 r. w sprawie praktycznej nauki zawodu⁷, na podstawie umowy o pracę w celu przygotowania zawodowego zawartej między młodocianym a pracodawcą stosownie do § 4 ust. 4 pkt 1 ww. rozporządzenia.

(akta kontroli str. 48-49)

Struktura kształcenia w zawodach w szkole SBI przedstawiała się następująco:

⁵ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁶ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁷ Dz.U. poz. 391. Dalej: rozporządzenie w sprawie praktycznej nauki zawodu.

- w roku szkolnym 2017/2018 kształciło się 222 uczniów⁸ w 19 zawodach⁹, z tego 190 (85,6%) uzyskało promocję do następnej klasy i kontynuowało naukę lub ukończyło szkołę SBI¹⁰, 20 (9,0%) nie uzyskało promocji¹¹, a 12 (5,4%) zrezygnowało z nauki (w tym trzech, którzy uzyskali promocję);
- w roku szkolnym 2018/2019 kształciło się 245 uczniów¹² w 19 zawodach¹³, z tego 194 (79,2%) uzyskało promocję do następnej klasy i kontynuowało naukę lub ukończyło szkołę SBI¹⁴, 25 (10,2%) nie uzyskało promocji¹⁵, a 26 (10,6%) zrezygnowało z nauki (w tym sześciu, którzy uzyskali promocję);
- w roku szkolnym 2019/2020 kształciło się 343 uczniów¹⁶ w 20 zawodach¹⁷, z tego 308 (89,8%) uzyskało promocję do następnej klasy i kontynuowało naukę lub ukończyło szkołę SBI¹⁸, 12 (3,5%) nie uzyskało promocji¹⁹, a 23 (6,7%) zrezygnowało z nauki (w tym dwóch, którzy uzyskali promocję);
- w roku szkolnym 2020/2021 kształciło się 384 uczniów²⁰ w 21 zawodach²¹, z tego 333 (86,7%) uzyskało promocję do następnej klasy i kontynuowało naukę lub

⁸ W tym 215 według stanu na dzień 30 września 2017 r. (siedmiu rozpoczęło naukę po tym dniu).

⁹ 1) fryzjer (symbol cyfrowy zawodu: 514101) – 46 uczniów, 2) kucharz (512001) – 42, 3) mechanik pojazdów samochodowych (723103) – 40, 4) sprzedawca (522301) – 23, 5) cukiernik (751201) – 16, 6) piekarz (751204) – 14, 7) lakiernik (713201) – 14, 8) wędliniarz (251107) – siedmiu, 9) elektryk (741103) – pięciu, 10) monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie (712905) – czterech, 11) murarz-tylnik (711204) – dwóch, 12) stolarz (752205) – dwóch i po jednym w zawodach: 13) tapicer (753402), 14) monter sieci, instalacji i urządzeń sanitarnych (712616), 15) krawiec (753105), 16) fotograf (343101), 17) ślusarz (722204), 18) elektromechanik pojazdów samochodowych (741203), 19) blacharz samochodowy (721306).

¹⁰ W zawodach: fryzjer – 42 uczniów, po 36 w zawodach: mechanik pojazdów samochodów i kucharz, sprzedawca – 18, cukiernik – 15, lakiernik – 12, piekarz – 10, po czterech w zawodach: wędliniarz i elektryk, trzech w zawodzie monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie, po dwóch w zawodach: stolarz i murarz-tylnik, po jednym w zawodach: tapicer, monter sieci, instalacji i urządzeń sanitarnych, fotograf, ślusarz, elektromechanik pojazdów samochodowych i blacharz samochodowy.

¹¹ W tym 11 zostało skreślonych z listy uczniów w trakcie roku szkolnego.

¹² W tym 244 według stanu na dzień 30 września 2018 r. (jeden rozpoczął naukę po tym dniu).

¹³ 1) fryzjer – 58 uczniów, 2) mechanik pojazdów samochodowych – 48, 3) kucharz – 44, 4) sprzedawca – 22, 5) cukiernik – 17, 6) piekarz – 12, 7) lakiernik – 12, 8) elektryk – sześciu, 9) wędliniarz – pięciu, po trzech uczniów w zawodach: 10) monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie, 11) stolarz, 12) monter sieci, instalacji i urządzeń sanitarnych, po dwóch uczniów w zawodach: 13) krawiec, 14) fotograf, 15) ślusarz, 16) elektromechanik pojazdów samochodowych, 17) mechanik-monter maszyn i urządzeń (symbol cyfrowy zawodu: 723310) i po jednym uczniu w zawodach: 18) tapicer i 19) operator obrabiarek skrawających (722307).

¹⁴ W zawodach: fryzjer – 49 uczniów, mechanik pojazdów samochodów – 41, kucharz – 36, sprzedawca – 15, cukiernik – 11, po dziewięciu w zawodach: piekarz i lakiernik, po czterech w zawodach: wędliniarz i elektryk, trzech w zawodzie monter sieci, instalacji i urządzeń sanitarnych, po dwóch w zawodach: monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie, stolarz, fotograf, elektromechanik pojazdów samochodowych, mechanik-monter maszyn i urządzeń, po jednym w zawodach: tapicer, operator obrabiarek skrawających i ślusarz.

¹⁵ W tym 14 zostało skreślonych z listy uczniów w trakcie roku szkolnego.

¹⁶ W tym 339 według stanu na dzień 30 września 2019 r. (czterech rozpoczęło naukę po tym dniu).

¹⁷ 1) fryzjer – 102 uczniów, 2) mechanik pojazdów samochodowych – 64, 3) kucharz – 50, 4) sprzedawca – 34, 5) cukiernik – 21, 6) piekarz – 15, 7) lakiernik samochodowy (symbol cyfrowy zawodu: 713203) – ośmiu, 8) lakiernik – siedmiu, 9) elektryk – sześciu, po pięciu uczniów w zawodach: 10) monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie, 11) stolarz, 12) murarz-tylnik, po czterech w zawodach: 13) ślusarz i 14) elektromechanik pojazdów samochodowych, po trzech w zawodach: 15) monter sieci, instalacji i urządzeń sanitarnych i 16) blacharz samochodowy, po dwóch w zawodach: 17) operator obrabiarek skrawających, 18) fotograf i 19) mechanik-monter maszyn oraz jeden w zawodzie 20) wędliniarz.

¹⁸ W zawodach: fryzjer – 95 uczniów, mechanik pojazdów samochodów – 56, kucharz – 44, sprzedawca – 31, cukiernik – 19, piekarz – 11, lakiernik – siedmiu, po pięciu w zawodach: elektryk, lakiernik samochodowy, stolarz i murarz-tylnik, po czterech w zawodach: monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie, ślusarz, elektromechanik pojazdów samochodowych, po trzech w zawodach: monter sieci, instalacji i urządzeń sanitarnych i blacharz samochodowy, po dwóch w zawodach: operator obrabiarek skrawających, fotograf, mechanik-monter maszyn i urządzeń oraz jeden w zawodzie wędliniarz.

¹⁹ W tym dwóch zostało skreślonych z listy uczniów w trakcie roku szkolnego.

²⁰ W tym 379 według stanu na dzień 30 września 2020 r. (pięciu rozpoczęło naukę po tym dniu).

²¹ 1) fryzjer – 120, 2) mechanik pojazdów samochodowych – 74, 3) kucharz – 46, 4) sprzedawca – 37, 5) cukiernik – 24, 6) piekarz – 19, 7) lakiernik samochodowy – dziewięciu, 8) elektryk – ośmiu, 9) blacharz samochodowy – siedmiu, po sześciu uczniów w zawodach: 10) stolarz i 11) elektromechanik pojazdów samochodowych, po pięciu uczniów w zawodach: 12) ślusarz i 13) murarz-tylnik, 14) monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie – czterech, 15) elektromechanik (symbol cyfrowy zawodu: 741201) – trzech, po dwóch

ukończyło szkołę SBI²², 22 (5,7%) nie uzyskało promocji²³, a 29 (7,6%) zrezygnowało z nauki (w tym dwóch, którzy uzyskali promocję);

- w roku szkolnym 2021/2022 kształciło się 400 uczniów²⁴ w 18 zawodach²⁵, z tego 348 (87,0%) uzyskało promocję do następnej klasy i kontynuowało naukę lub ukończyło szkołę²⁶, 22 (5,5%) nie uzyskało promocji²⁷, a 30 (7,5%) zrezygnowało z nauki (w tym siedmiu, którzy uzyskali promocję);
- w roku szkolnym 2022/2023 kształciło się 351 uczniów²⁸ w 18 zawodach²⁹, z tego 311 (88,6%) uzyskało promocję do następnej klasy i kontynuowało naukę lub ukończyło szkołę³⁰, 11 (3,1%) nie uzyskało promocji³¹, a 29 (8,3%) zrezygnowało z nauki (w tym trzech, którzy uzyskali promocję);
- w roku szkolnym 2023/2024 kształciło się 390 uczniów w 17 zawodach³².

(akta kontroli str. 28-32)

W szkole SBII (utworzonej i włączonej do ZSTZ z dniem 1 września 2020 r.³³) struktura kształcenia w zawodach przedstawiała się następująco:

- w roku szkolnym 2020/2021 rozpoczęło kształcenie 14 słuchaczy w zawodzie technik żywienia i usług gastronomicznych³⁴, z tego dziewięciu (64,3%) uzyskało

w zawodach: 16) lakiernik, 17) operator obrabiarek skrawających, 18) fotograf, 19) monter sieci, instalacji i urządzeń sanitarnych i 20) mechanik-monter maszyn i urządzeń oraz jeden w zawodzie 21) wędliniarz.

²² W zawodach: fryzjer – 99 uczniów, mechanik pojazdów samochodowych – 64, kucharz – 40, sprzedawca – 33, cukiernik – 22, piekarz – 17, po siedmiu w zawodach: lakiernik samochodowy i elektryk, sześciu w zawodzie elektromechanik pojazdów samochodowych, po pięciu w zawodach: stolarz, blacharz samochodowy, ślusarz i murarz-tylnkarz, czterech w zawodzie monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie, trzech w zawodzie elektromechanik, po dwóch w zawodach: lakiernik, operator obrabiarek skrawających, monter sieci, instalacji i urządzeń sanitarnych, fotograf i mechanik-monter maszyn i urządzeń oraz jeden w zawodzie wędliniarz.

²³ W tym ośmiu zostało skreślonych z listy uczniów w trakcie roku szkolnego.

²⁴ W tym 399 rozpoczęło naukę według stanu na dzień 30 września 2021 r. (jeden rozpoczął naukę po tym dniu).

²⁵ 1) fryzjer – 123, 2) mechanik pojazdów samochodowych – 74, 3) cukiernik – 40, 4) kucharz – 39, 5) sprzedawca – 38, 6) piekarz – 24, 7) lakiernik samochodowy – 12, 8) stolarz – dziewięciu, 9) elektryk – ośmiu, 10) monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie – siedmiu, 11) murarz-tylnkarz – sześciu, po pięciu uczniów w zawodach: 12) blacharz samochodowy i 13) elektromechanik pojazdów samochodowych, 14) ślusarz – czterech, 15) elektromechanik – trzech, po jednym uczniu w zawodach: 16) operator obrabiarek skrawających, 17) fotograf i 18) tapicer (symbol cyfrowy zawodu: 753402).

²⁶ W zawodach: fryzjer – 107 uczniów, mechanik pojazdów samochodowych – 61, po 35 uczniów w zawodach kucharz i cukiernik, 34 w zawodzie sprzedawca, 19 w zawodzie piekarz, 12 w zawodzie lakiernik samochodowy, po ośmiu w zawodach: elektryk i stolarz, sześciu w zawodzie murarz-tylnkarz, po pięciu w zawodach: monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie i elektromechanik pojazdów samochodowych, czterech w zawodzie blacharz samochodowy, po trzech w zawodach: ślusarz i elektromechanik oraz po jednym w zawodach: operator obrabiarek skrawających, fotograf i tapicer.

²⁷ W tym 12 zostało skreślonych z listy uczniów w trakcie roku szkolnego.

²⁸ W tym 349 według stanu na dzień 30 września 2022 r. (dwóch rozpoczęło naukę po tym dniu).

²⁹ 1) fryzjer – 89, 2) mechanik pojazdów samochodowych – 74, 3) cukiernik – 46, 4) sprzedawca – 43, 5) kucharz – 32, 6) piekarz – 19, 7) elektryk – 13, 8) lakiernik samochodowy – ośmiu, po pięciu uczniów w zawodach: 9) stolarz, 10) elektromechanik pojazdów samochodowych i 11) elektromechanik, po trzech uczniów w zawodach: 12) monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie i 13) fotograf, 14) monter sieci i instalacji sanitarnych (symbol cyfrowy zawodu: 712618) – dwóch, po jednym uczniu w zawodach: 15) blacharz samochodowy, 16) ślusarz, 17) murarz-tylnkarz i 18) tapicer.

³⁰ W zawodach: fryzjer – 79 uczniów, mechanik pojazdów samochodowych – 64, cukiernik – 44, sprzedawca – 39, kucharz – 27, piekarz – 16, elektryk – 13, lakiernik samochodowy – siedmiu, po pięciu w zawodach: elektromechanik pojazdów samochodowych i elektromechanik, trzech w zawodzie stolarz, po dwóch w zawodach: fotograf i monter sieci i instalacji sanitarnych oraz po jednym w zawodach: monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie, blacharz samochodowy, ślusarz, murarz-tylnkarz i tapicer.

³¹ W tym pięciu zostało skreślonych z listy uczniów w trakcie roku szkolnego.

³² 1) fryzjer – 86 uczniów, 2) mechanik pojazdów samochodowych – 81 uczniów, 3) cukiernik – 70 uczniów, 4) sprzedawca – 47 uczniów, 5) kucharz – 38 uczniów, 6) piekarz – 23 uczniów, 7) elektryk – 13 uczniów, 8) lakiernik samochodowy – 11 uczniów, 9) elektromechanik – pięciu uczniów, 10) stolarz – czterech uczniów, 11) monter sieci i instalacji sanitarnych – trzech uczniów, po dwóch uczniów w zawodach: 12) blacharz samochodowy, 13) fotograf i 14) elektromechanik pojazdów samochodowych oraz po jednym uczniu w zawodach: 15) monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie, 16) murarz-tylnkarz i 17) tapicer.

³³ Uchwała Rady Miasta Piekary Śląskie nr XXI/252/20 z dnia 29 kwietnia 2020 r.

³⁴ Symbol cyfrowy zawodu – 343404.

promocję na semestr programowo wyższy i kontynuowało naukę³⁵, a pięciu (35,7%) nie uzyskało promocji³⁶;

- w roku szkolnym 2021/2022 kształciło się 50 słuchaczy w zawodach: technik żywienia i usług gastronomicznych (dziewięciu³⁷), technik usług fryzjerskich³⁸ (15³⁹), technik pojazdów samochodowych⁴⁰ (16⁴¹) i technik technologii żywności⁴² (10⁴³), z tego 31 (62,0%) uzyskało promocję na semestr programowo wyższy i kontynuowało naukę (23) lub ukończyło szkołę SBII (ośmiu), 16 (32,0%) nie uzyskało promocji⁴⁴, a trzech (6,0%) zrezygnowało z nauki⁴⁵;
- w roku szkolnym 2022/2023 kształciło się 123 słuchaczy w zawodach: technik żywienia i usług gastronomicznych (26⁴⁶), technik usług fryzjerskich (26⁴⁷), technik pojazdów samochodowych (36⁴⁸), technik technologii żywności (21⁴⁹) i technik handlowiec⁵⁰ (14⁵¹), z tego 82 (66,7%) uzyskało promocję na semestr programowo wyższy i kontynuowało naukę (59) lub ukończyło szkołę SBII (23), 34 (27,6%) nie uzyskało promocji⁵², a siedmiu (5,7%) zrezygnowało z nauki⁵³;
- w roku szkolnym 2023/2024 kształciło się 112 słuchaczy w zawodach: technik żywienia i usług gastronomicznych (29⁵⁴) technik usług fryzjerskich (34⁵⁵), technik pojazdów samochodowych (33⁵⁶), technik technologii żywności (dziewięciu⁵⁷) i technik handlowiec (siedmiu⁵⁸).

(akta kontroli str. 11-22, 34-35)

1.2. W szkole SBI w poszczególnych siedmiu latach szkolnych od 2017/2018 do 2023/2024 (stan na 30 września) zatrudnionych było odpowiednio: 21⁵⁹, 22⁶⁰, 27⁶¹, 27⁶², 29⁶³, 30⁶⁴ i 27⁶⁵ nauczycieli, w tym uczących w zawodach (wyłącznie przedmiotów zawodowych teoretycznych) – ośmiu⁶⁶ w pierwszych trzech latach

³⁵ Po I semestrze 11 osób uzyskało promocję na II semestr, a na III semestr promocję uzyskało dziewięć osób.

³⁶ Z tego trzech nie uzyskało promocji po I semestrze, a dwóch po II semestrze.

³⁷ Kontynuujących naukę na III semestrze.

³⁸ Symbol cyfrowy zawodu – 514105.

³⁹ Rozpoczynających naukę.

⁴⁰ Symbol cyfrowy zawodu – 311513.

⁴¹ Rozpoczynających naukę.

⁴² Symbol cyfrowy zawodu – 343403.

⁴³ Rozpoczynających naukę.

⁴⁴ Z tego 15 nie uzyskało promocji po I semestrze, a jeden po III semestrze.

⁴⁵ Z tego jeden zrezygnował z nauki w trakcie I semestru, a dwóch w trakcie II semestru.

⁴⁶ Rozpoczynających naukę.

⁴⁷ Z tego ośmiu kontynuujących naukę i 18 rozpoczynających naukę.

⁴⁸ Z tego dziewięciu kontynuujących naukę i 27 rozpoczynających naukę.

⁴⁹ Z tego sześciu kontynuujących naukę i 15 rozpoczynających naukę.

⁵⁰ Symbol cyfrowy zawodu – 522305.

⁵¹ Rozpoczynających naukę.

⁵² Z tego 24 nie uzyskało promocji po I semestrze, a 10 po II semestrze.

⁵³ Z tego czterech zrezygnowało z nauki w trakcie I semestru, a trzech w trakcie II semestru.

⁵⁴ Z tego 15 kontynuujących naukę i 14 rozpoczynających naukę.

⁵⁵ Z tego 11 kontynuujących naukę i 23 rozpoczynających naukę.

⁵⁶ Z tego 17 kontynuujących naukę i 16 rozpoczynających naukę.

⁵⁷ Kontynuujących naukę.

⁵⁸ Kontynuujących naukę.

⁵⁹ W łącznym wymiarze 242,5 godziny (pensum, tj. tygodniowy obowiązkowy wymiar godzin zajęć, 18 godzin).

⁶⁰ W łącznym wymiarze 282,3 godziny (pensum 18 godzin).

⁶¹ W łącznym wymiarze 323,5 godziny (pensum 18 godzin).

⁶² W łącznym wymiarze 342,5 godziny (pensum 18 godzin).

⁶³ W łącznym wymiarze 395,0 godzin (pensum 18 godzin).

⁶⁴ W łącznym wymiarze 402,0 godzin (pensum 18 godzin).

⁶⁵ W łącznym wymiarze 392,0 godzin (pensum 18 godzin).

⁶⁶ W roku szkolnym 2017/2018 w łącznym wymiarze 95,5 godzin (pensum 18 godzin), w roku 2018/2019 – 92,5 godzin (pensum 18 godzin) i w roku 2019/2020 – 93,0 godzin (pensum 18 godzin).

szkolnych powyższego okresu oraz odpowiednio: dziewięciu⁶⁷, 11⁶⁸, 13⁶⁹ i 12⁷⁰ w kolejnych czterech latach szkolnych.

(akta kontroli str. 36)

W latach 2019-2022 (stan na 31 grudnia) struktura wiekowa nauczycieli uczących w zawodach w szkole SBI przedstawiała się następująco:

- w 2019 r. uczyło ośmiu nauczycieli (w przedziałach wiekowych: 20-30 lat – jeden, 41-50 lat – trzech, 51-60 lat – czterech);
- w 2020 r. uczyło ośmiu nauczycieli (w przedziałach wiekowych: 31-40 lat – jeden, 41-50 lat – trzech, 51-60 lat – czterech);
- w 2021 r. uczyło 11 nauczycieli (po trzech w przedziałach wiekowych: 31-40 lat, 41-50 lat i 51-60 lat oraz dwóch w wieku powyżej 60 lat);
- w 2022 r. uczyło 12 nauczycieli (w przedziałach wiekowych: 31-40 lat – trzech, 41-50 lat – czterech, 51-60 lat – trzech, powyżej 60 lat – dwóch).

(akta kontroli str. 52)

W latach szkolnych od 2017/2018 do 2023/2024 do pracy w szkole SBI przyjęto ośmiu nauczycieli, z tego: po jednym w latach szkolnych 2018/2019, 2020/2021 i 2021/2022 (w przypadku roku szkolnego 2021/2022 był to nauczyciel uczący wyłącznie teoretycznych przedmiotów zawodowych), dwóch w 2017/2018 i trzech w 2019/2020 (w tym jednego uczącego wyłącznie teoretycznych przedmiotów zawodowych).

W trakcie roku szkolnego z pracy w szkole SBI odeszło dziewięciu nauczycieli (w tym trzech uczących wyłącznie teoretycznych przedmiotów zawodowych), z tego: po jednym w latach szkolnych 2018/2019, 2020/2021, 2021/2022 (uczącym wyłącznie teoretycznych przedmiotów zawodowych) i 2022/2023 (uczącym wyłącznie teoretycznych przedmiotów zawodowych), dwóch w roku szkolnym 2017/2018 i trzech w roku szkolnym 2019/2020 (w tym jeden uczący wyłącznie teoretycznych przedmiotów zawodowych).

(akta kontroli str. 45)

Z końcem danego roku szkolnego z pracy w szkole SBI zrezygnowało 17 nauczycieli, z tego:

- jeden z powodu przejścia na emeryturę – po roku szkolnym 2017/2018 (nie był to nauczyciel uczący w zawodach);
- 16 wskutek rozwiązania stosunku pracy lub wygaśnięcia z innych powodów (w tym dwóch uczących wyłącznie teoretycznych przedmiotów zawodowych) – po dwóch w latach szkolnych 2017/2018 (w tym jeden uczący wyłącznie teoretycznych przedmiotów zawodowych) i 2020/2021, po trzech w latach szkolnych 2018/2019 i 2021/2022, jeden w roku szkolnych 2019/2020 i pięciu w roku szkolnym 2022/2023 (w tym jeden uczący wyłącznie teoretycznych przedmiotów zawodowych).

(akta kontroli str. 39-41)

⁶⁷ W łącznym wymiarze 103,0 godzin (pensum 18 godzin).

⁶⁸ W łącznym wymiarze 118,0 godzin (pensum 18 godzin).

⁶⁹ W łącznym wymiarze 139,0 godzin (pensum 18 godzin).

⁷⁰ W łącznym wymiarze 135,5 godziny (pensum 18 godzin).

W szkole SBII w poszczególnych czterech latach szkolnych od 2020/2021 do 2023/2024 (stan na 30 września) zatrudnionych było odpowiednio: sześciu⁷¹, dziewięciu⁷², 16⁷³ i 14⁷⁴ nauczycieli, w tym:

- jeden i trzech w latach szkolnych odpowiednio 2020/2021 i 2021/2022 oraz dwóch w latach szkolnych 2022/2023 i 2023/2024 uczących wyłącznie teoretycznych przedmiotów zawodowych;
- jeden w latach szkolnych 2021/2022 i 2022/2023 oraz dwóch w roku szkolnym 2023/2024 uczących wyłącznie praktycznej nauki zawodu (w roku szkolnym 2020/2021 nie było takiego nauczyciela);
- odpowiednio: dwóch, trzech, sześciu i czterech w poszczególnych latach szkolnych od 2020/2021 do 2023/2024 uczących zarówno teoretycznych przedmiotów zawodowych, jak i praktycznej nauki zawodu.

(akta kontroli str. 37-38)

W latach 2020-2022 struktura wiekowa nauczycieli uczących w zawodach w szkole SBII przedstawiała się następująco:

- w 2020 r. uczyło trzech nauczycieli (po jednym w przedziałach wiekowych: 31-40 lat, 41-50 lat i 51-60 lat);
- w 2021 r. uczyło siedmiu nauczycieli (po dwóch w przedziałach wiekowych: 31-40 lat, 41-50 lat i 51-60 lat oraz jeden w wieku powyżej 60 lat);
- w 2022 r. uczyło dziewięciu nauczycieli (w przedziałach wiekowych: 31-40 lat – dwóch, 41-50 lat – czterech, 51-60 lat – jeden, powyżej 60 lat – dwóch).

(akta kontroli str. 53)

W latach szkolnych od 2020/2021 do 2023/2024 do pracy w szkole SBII przyjęto pięciu nauczycieli, z tego: trzech w roku szkolnym 2020/2021 (w tym jednego uczącego wyłącznie teoretycznych przedmiotów zawodowych), jednego w roku szkolnym 2022/2023 (uczącego zarówno teoretycznych przedmiotów zawodowych, jak i praktycznej nauki zawodu) i jednego w roku szkolnym 2023/2024 (uczącego wyłącznie praktycznej nauki zawodu).

W trakcie roku szkolnego z pracy w szkole SBII odeszło czterech nauczycieli (w tym jeden uczący wyłącznie teoretycznych przedmiotów zawodowych i dwóch uczących wyłącznie praktycznej nauki zawodu), z tego: trzech w roku szkolnym 2020/2021 (w tym jeden uczący wyłącznie teoretycznych przedmiotów zawodowych) i jeden (uczący wyłącznie praktycznej nauki zawodu) w roku szkolnym 2022/2023, ponadto jeden nauczyciel (uczący wyłącznie praktycznej nauki zawodu) jest zatrudniony na czas określony do 20 lutego 2024 r.

(akta kontroli str. 46)

Z końcem danego roku szkolnego z pracy w szkole SBII zrezygnowało trzech nauczycieli, co nastąpiło wskutek rozwiązania stosunku pracy lub wygaśnięcia z innych powodów, z tego: jeden w roku szkolnym 2021/2022 i dwóch w roku

⁷¹ W łącznym wymiarze 10,4 godziny (pensum 18 godzin).

⁷² W łącznym wymiarze 27,4 godziny (pensum 18 godzin) lub 2,7 godziny (pensum 20 godzin).

⁷³ W łącznym wymiarze 57,9 godziny (pensum 18 godzin), 7,0 godzin (pensum 19 godzin) i 3,7 godziny (pensum 20 godzin).

⁷⁴ W łącznym wymiarze 70,7 godziny (pensum 18 godzin), 4,5 godziny (pensum 19 godzin) i 3,3 godziny (pensum 20 godzin).

szkolnym 2022/2023 (w tym jeden uczyący zarówno teoretycznych przedmiotów zawodowych, jak i praktycznej nauki zawodu).

(akta kontroli str. 42-44)

W okresie objętym kontrolą nie wystąpiły przypadki powrotu do pracy w szkołach SBI i SBII nauczycieli na emeryturze lub pobierających nauczycielskie świadczenia kompensacyjne, ani przypadki rezygnacji z prowadzenia zajęć lub zastępstw na naukę innego przedmiotu ze względu na braki kadrowe.

(akta kontroli str. 286)

Dyrektor ZTSZ wyjaśnił, że w okresie objętym kontrolą w szkołach SBI i SBII nie wystąpiły w braki kadrowe.

(akta kontroli str. 286)

1.3. Badanie akt osobowych dziesięciu (76,9%) nauczycieli teoretycznych przedmiotów zawodowych zatrudnionych w szkole SBI według stanu na 30 września 2022 r. wykazało, że:

- dziewięciu nauczycieli posiadało kwalifikacje zgodne z wymogami określonymi w § 3 ust. 1 pkt 1 i 3 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 1 sierpnia 2017 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli⁷⁵, z tego trzech⁷⁶ posiadało studia drugiego stopnia lub jednolite studia magisterskie, na kierunku (specjalności) zgodnym z nauczonym przedmiotem lub prowadzonymi zajęciami oraz przygotowanie pedagogiczne, a sześciu⁷⁷ – studia drugiego stopnia lub jednolite studia magisterskie na kierunku (specjalności) innym niż nauczany przedmiot i studia podyplomowe w zakresie nauczanego przedmiotu oraz przygotowanie pedagogiczne;
- jedna osoba⁷⁸ spełniła wymogi określone w art. 15 ust. 4 i 6 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe⁷⁹, m.in. posiadała przygotowanie zawodowe⁸⁰ uznane przez Dyrektora ZSZT za odpowiednie do prowadzenia zajęć z zakresu kształcenia zawodowego, a organ prowadzący⁸¹ wyraził zgodę na jej zatrudnienie (w dniu 29 sierpnia 2022 r.).

(akta kontroli str. 115-120, 839)

Badanie akt osobowych czterech nauczycieli teoretycznych przedmiotów zawodowych lub praktycznej nauki zawodu zatrudnionych w szkole SBII według stanu na 30 września 2022 r. (pozostałych pięciu, zatrudnionych zarówno w szkole SBII, jak i SBI, objęto badaniem przedstawionym powyżej) wykazało, że:

- trzech nauczycieli⁸² posiadało kwalifikacje zgodne z wymogami określonymi w § 3 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia w sprawie kwalifikacji wymaganych od nauczycieli,

⁷⁵ Dz.U. z 2020 r. poz. 1289, ze zm. (obowiązujące do 2 października 2023 r.). Dalej: rozporządzenie w sprawie kwalifikacji wymaganych od nauczycieli.

⁷⁶ Prowadzących zajęcia teoretyczne z zakresu: organizacja sprzedaży, elektrotechnika i elektronika oraz technologia gastronomiczna.

⁷⁷ Prowadzących zajęcia teoretyczne z zakresu: higieny, podstaw przedsiębiorczości, języka angielskiego zawodowego, stylizacji, diagnostyki pojazdów samochodowych i technologii w produkcji piekarskiej.

⁷⁸ Prowadząca zajęcia teoretyczne z zakresu technologii i materiałów fryzjerskich.

⁷⁹ Dz.U. z 2023 r. poz. 900, ze zm. Dalej: ustawa Prawo oświatowe.

⁸⁰ Wykształcenie średnie maturalne oraz dyplom mistrzowski z zawodzie fryzjer, zaświadczenie o ukończeniu kwalifikacyjnego kursu pedagogicznego dla nauczycieli teoretycznych przedmiotów zawodowych i zaświadczenie o ukończeniu kursu dla instruktorów praktycznej nauki zawodu.

⁸¹ Miasto Piekary Śląskie.

⁸² 1) Prowadzący zajęcia teoretyczne z zakresu: higieny i mikrobiologii żywności, organizacji procesów technologicznych w przetwórstwie spożywczym, podstaw żywienia dietetycznego, usług gastronomicznych i cateringowych, podstaw analizy żywności; 2) Prowadzący zajęcia teoretyczne z zakresu języka angielskiego

tj. posiadało jednolite studia magisterskie na kierunku (specjalności) zgodnym z nauczaniem przedmiotem lub prowadzonymi zajęciami oraz przygotowanie pedagogiczne;

- jedna osoba⁸³ spełniła wymogi określone w art. 15 ust. 4 i 6 ustawy Prawo oświatowe, m.in. posiadała przygotowanie zawodowe⁸⁴ uznane przez Dyrektora ZSZT za odpowiednie do prowadzenia zajęć z zakresu kształcenia zawodowego, a organ prowadzący wyraził zgodę na jej zatrudnienie (w dniu 31 sierpnia 2022 r.).

(akta kontroli str. 124-128, 840)

1.4. Zgodnie z § 3 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 sierpnia 2019 r. w sprawie dofinansowania doskonalenia zawodowego nauczycieli, szczegółowych celów szkolenia branżowego oraz trybu i warunków kierowania nauczycieli na szkolenia branżowe⁸⁵, Dyrektor Zespołu Szkół określił na każdy rok szkolny potrzeby w zakresie doskonalenia zawodowego nauczycieli szkoły. W celu zdiagnozowania potrzeb w tym zakresie na rok szkolny 2021/2022, zostały sporządzone wzory ankiet skierowanych do nauczycieli, w których uwzględniono kwestie dotyczące szkoleń branżowych (przedmiotu, czasu, miejsca). Wpłynęły tylko trzy wypełnione ankiety, stąd w następnym roku szkolnym nie skorzystano z tego sposobu diagnozowania potrzeb w powyższym zakresie.

(akta kontroli str. 536)

Dyrektor ZSTZ organizował spotkania z pracodawcami i cechami rzemieślniczymi oraz nauczycielami w celu zawiązania lub kontynuowania współpracy, w ramach której przeprowadzono szkolenia branżowe nauczycieli w realnych warunkach rynku pracy. Spotkania takie odbyły się m.in. 5 marca 2020 r. i 13 marca 2023 r., a uczestniczyli w nich nauczyciele oraz przedstawiciele: Izby Rzemieślniczej w Katowicach, Wydziału Edukacji Urzędu Miasta Piekary Śląskie, władz cechowych z Piekar Śląskich, Tarnowskich Gór oraz Bytomia, a także przedstawiciele pracodawców współpracujących z ZSTZ.

(akta kontroli str. 427)

Dyrektor ZSTZ wyjaśnił: *„...potrzeby w zakresie (...) kształcenia branżowego nauczycieli przedmiotów zawodowych były diagnozowane na bieżąco w całym okresie objętym kontrolą. Od 2020 r. wprowadziłem w Planach nadzoru pedagogicznego obszary związane z branżowymi szkoleniami dla nauczycieli przedmiotów zawodowych. W roku szkolnym 2021/2022 wprowadziłem ankiety w zakresie potrzeb szkoleniowych zawodowych kierowane do nauczycieli, które jednak nie cieszyły się specjalnym zainteresowaniem nauczycieli. Wynikową tych analiz były nieodpłatne branżowe szkolenia przeprowadzane w ramach współpracy z pracodawcami zrzeszonymi w cechach rzemiosł różnych. Wybór pracodawców do przeprowadzenia szkoleń następował w ramach własnego rozpoznania albo ze wskazania cechu”.*

(akta kontroli str. 286)

Dyrektor ZSTZ wyjaśnił, że *„...nie kierował do organu prowadzącego wniosków o dofinansowanie szkoleń branżowych gdyż realizowane szkolenia odbywały się w ramach dwustronnej współpracy z pracodawcami zrzeszonymi w cechach rzemiosł*

zawodowego; 3) Prowadzący zajęcia teoretyczne z zakresu: podstaw rachunkowości, gospodarki magazynowej oraz zajęcia praktyczne w pracowniach: usług i obsługi konsumenta, gospodarki magazynowej i rachunkowości.

⁸³ Prowadząca zajęcia praktyczne z zakresu fryzur artystycznych.

⁸⁴ M.in. dyplom mistrzowski w zawodzie fryzjer, świadectwo czeladnicze – kwalifikacje pedagogiczne i czeladnik w rzemiośle fryzjer.

⁸⁵ Dz.U. z 2023 r. poz. 2628. Dalej: rozporządzenie w sprawie doskonalenia zawodowego nauczycieli.

różnych i szkoła dotychczas nie ponosiła kosztów w/w szkoleń. Co roku w budżecie szkoły planowane są środki na szkolenia pracowników pedagogicznych w związku z tym nie zaistniała w okresie objętym kontrolą potrzeba wnioskowania o dodatkowe środki. Dyrektor ZSTZ wyjaśnił również, że „(...) w celu podniesienia kwalifikacji nauczycieli i jakości pracy szkoły występował do organu prowadzącego o dofinansowanie studiów podyplomowych dla nauczycieli umożliwiających uzyskanie kwalifikacji do nauczania przedmiotów handlowych, gastronomicznych, fryzjerskich”. Według informacji przekazanych przez Dyrektora ZSTZ, w okresie objętym kontrolą nie wpłynęły do niego wnioski o dofinansowanie szkoleń branżowych.

(akta kontroli str. 427-428)

Zgodnie z § 8 rozporządzenia w sprawie doskonalenia zawodowego nauczycieli, Dyrektor Zespołu Szkół ustalił w okresie objętym kontrolą na każdy rok szkolny harmonogram uczestniczenia nauczycieli w szkoleniach branżowych, w których ujmowano imię i nazwisko nauczyciela, branżę, w której miał odbyć szkolenie, jego termin i miejsce oraz liczbę godzin.

(akta kontroli str. 429-432)

W okresie objętym kontrolą odbyło się 10 szkoleń branżowych, z tego w latach szkolnych: 2019/2020 – cztery⁸⁶, 2020/2021 – dwa⁸⁷, 2022/2023 – cztery⁸⁸ dla pięciu nauczycieli przedmiotów zawodowych teoretycznych⁸⁹. Sześć szkoleń odbyło się u przedsiębiorców współpracujących z ZSTZ, a pozostałe były prowadzone przez zewnętrzne firmy szkoleniowe.

W wyniku badania realizacji w latach 2019-2023 obowiązku uczestniczenia w szkoleniach branżowych, o którym mowa w art. 70c ust. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela⁹⁰ (40 godzin w cyklu trzyletnim w przypadku pracowników zatrudnionych po 31 sierpnia 2020 r.) oraz art. 143a ustawy z dnia 22 listopada 2018 r. o zmianie ustawy – Prawo oświatowe, ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw⁹¹ (40 godzin w cyklu czteroletnim w przypadku pracowników zatrudnionych do 31 sierpnia 2020 r.), przez 20 (100,0%) nauczycieli kształcących w zawodach w szkołach SBI i SBII, ustalono, że:

- pięciu (25,0%) nauczycieli uczestniczyło w szkoleniach branżowych w wymaganym wymiarze;
- dwóch (10,0%) nauczycieli języka obcego zawodowego zatrudnionych w 2021 r. i 2023 r. (od 1 września) nie uczestniczyło w szkoleniach branżowych, w sytuacji gdy od 27 września 2023 r. nauczyciele ci nie podlegali już takiemu obowiązkowi, zgodnie z art. 70c ust. 2 pkt 4 ustawy Karta Nauczyciela, a do tego dnia okres ich zatrudnienia w ZSTZ był krótszy niż okres cyklu określony dla nauczycieli zatrudnionych po 31 sierpnia 2020 r. (tj. krótszy niż trzy lata);
- zgodnie z art. 70c ust. 4 ustawy Karta Nauczyciela, Dyrektor ZSTZ nie organizował szkoleń branżowych dla siedmiu (35,0%) nauczycieli przedmiotów zawodowych teoretycznych, którzy pracowali w ZSTZ na część etatu i wskazali inne szkoły jako podstawowe miejsce zatrudnienia;

⁸⁶ Trzy szkolenia częściowe z branży gastronomicznej, jedno szkolenie z branży fryzjerskiej.

⁸⁷ Dwa szkolenia częściowe z branży fryzjerskiej.

⁸⁸ Trzy szkolenia z branży gastronomicznej, jedno szkolenie z branży handlowej.

⁸⁹ Jeden z nauczycieli odbywał szkolenia branżowe w dwóch branżach: fryzjerskiej i gastronomicznej.

⁹⁰ Dz.U. z 2023 r. poz. 984, ze zm. Dalej: ustawa Karta Nauczyciela.

⁹¹ Dz.U. poz. 2245, ze zm. Dalej: ustawa zmieniająca Prawo oświatowe, ustawę o systemie oświaty i niektóre inne ustawy.

- trzech (15,0%) nauczycieli przedmiotów zawodowych teoretycznych, w myśl art. 70c ust 2 pkt 1 ustawy Karta nauczyciela, nie podlegało obowiązkowi uczestniczenia w szkoleniach branżowych, z uwagi na prowadzenie działalności gospodarczej związanej z nauczaniem zawodem;
- trzech (15,0%) nauczycieli nie uczestniczyło w szkoleniach branżowych, pomimo takiego obowiązku, co opisano w dalszej części wystąpienia pokontrolnego w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 396-422)

1.5. Przeprowadzone w toku kontroli NIK oględziny budynku i terenu Zespołu Szkół wykazały, że spełniono wymogi określone w nw. przepisach rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach⁹², tj.:

- teren Zespołu Szkół był ogrodzony, nawierzchnia dróg, przejść i boisk – równa, otwory kanalizacyjne, studzienki i inne zagłębienia – zakryte odpowiednimi pokrywami, a szlaki komunikacyjne wychodzące poza ten teren – zabezpieczone w sposób uniemożliwiający bezpośrednie wyjście na jezdnię, zgodnie z § 7 ust. 1, ust. 2 pkt 2, ust. 3 i 4 ww. rozporządzenia;
- plany ewakuacji poszczególnych kondygnacji budynku (parter, I i II piętro) były umieszczone na korytarzach w miejscach widocznych i łatwo dostępnych, a drogi ewakuacyjne zostały oznaczone w sposób wyraźny i trwałe (w celu usprawnienia ewakuacji dla osób słabo widzących korytarze szkolne były wyłożone kawałkami wykładziny kontrastującymi kolorem i fakturą), stosownie do § 5 ww. rozporządzenia;
- w objętych oględzinami trzech pomieszczeniach sanitarno-higienicznych zapewniona była bieżąca ciepła i zimna woda, środki higieny osobistej oraz środki do dezynfekcji, a urządzenia sanitarno-higieniczne utrzymane były w czystości i pełnej sprawności, zgodnie z § 8 ww. rozporządzenia;
- schody wyposażone były w balustrady z poręczami zabezpieczonymi przed ewentualnym zsuwaniem się po nich (nie występowały otwarte przestrzenie pomiędzy biegami schodów, ani schody śliskie), stosownie do § 16 ww. rozporządzenia;
- w objętych oględzinami pracowniach zapewniono temperaturę co najmniej 18°C, stosownie do § 17 ust. 1 ww. rozporządzenia;
- objęte oględzinami pomieszczenia, tj. pokój nauczycielski, pokój nauczycieli wychowania fizycznego oraz pracownie: fryzjerska, mechaniczna i gastronomiczna⁹³, były wyposażone w apteczki zaopatrzone w środki niezbędne do udzielania pierwszej pomocy i instrukcję o zasadach udzielania tej pomocy, zgodnie z § 20 ww. rozporządzenia;
- w objętych oględzinami ww. pracownikach urządzenia techniczne zostały wyposażone w zabezpieczenia chroniące przed urazami, działaniem substancji szkodliwych dla zdrowia, porażeniem prądem elektrycznym, szkodliwymi wstrząsami, nadmiernym hałasem, działaniem wibracji lub promieniowaniem (nie występowały urządzenia niesprawne / uszkodzone), zgodnie z § 23 ww. rozporządzenia; przy maszynach i innych urządzeniach technicznych lub w ich pobliżu wywieszane były w widocznym miejscu instrukcje bezpiecznej obsługi,

⁹² Dz.U. z 2020 r. poz. 1604.

⁹³ Oględzinami objęto pracownie odpowiadające zawodom kształcącym największą liczbę uczniów w roku szkolnym 2023/2024.

zgodnie z § 25 ww. rozporządzenia, w widocznym i łatwo dostępnym miejscu wywieszane były również regulaminy określające zasady bezpieczeństwa i higieny pracy, zgodnie z § 26 ww. rozporządzenia; stanowiska pracy uczniów w pracowniach fryzjerskiej i mechanicznej dostosowane były do warunków antropometrycznych uczniów, zgodnie z § 24 ust. 1 ww. rozporządzenia.

(akta kontroli str. 58-74)

W okresie objętym kontrolą, zgodnie z § 3 ust. 1 i 2 ww. rozporządzenia, Dyrektor ZSTZ raz w roku⁹⁴ dokonywał kontroli zapewniania bezpiecznych i higienicznych warunków korzystania z obiektów należących do tej jednostki, w tym bezpiecznych i higienicznych warunków nauki, których ustalenia w formie protokołów przekazał do organu prowadzącego⁹⁵. W wyniku przeprowadzonych kontroli nie sformułowano zaleceń, uznając co roku, że na terenie obiektów należących do ZSTZ nie stwierdzono występowania zagrożeń dla zdrowia i życia osób z nich korzystających, zapewniając tym samym bezpieczne i higieniczne warunki pobytu uczniów. W okresie pandemii COVID-19 protokoły pokontrolne zawierały również stwierdzenia o podjęciu odpowiednich działań i procedur.

(akta kontroli str. 229-230)

Wszyscy pracownicy szkół SBI i SBII (pedagodzy i pracownicy administracyjno-biurowi) posiadali aktualne szkolenia, stosownie do wymogu określonego w § 15 ust. 2 rozporządzenia Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 27 lipca 2004 r. w sprawie szkolenia w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy⁹⁶.

(akta kontroli str. 54-55)

Umowy zawarte przez Dyrektora ZSTZ z pracodawcami przyjmującymi słuchaczy szkoły SBII na praktyczną naukę zawodu w formie praktyk zawodowych określały, stosownie do § 8 ust. 2 pkt 1 lit. b i pkt 3 w związku z § 7 ust. 2 pkt 7 rozporządzenia w sprawie praktycznej nauki zawodu, obowiązki pracodawcy w zakresie zapewnienia: odzieży, obuwia roboczego i środków ochrony indywidualnej oraz środków higieny osobistej przysługujących pracownikom na danym stanowisku pracy, jak również w zakresie zapoznania słuchaczy z przepisami i zasadami bezpieczeństwa i higieny pracy.

(akta kontroli str. 80-114, 339-369)

1.6. Jak podano w pkt. 1.1. niniejszego wystąpienia pokontrolnego, praktyczna nauka zawodu w szkole SBI była organizowana w formie zajęć praktycznych odbywanych u pracodawców na podstawie umowy o pracę w celu przygotowania zawodowego, zawartej między młodocianym a pracodawcą, stosownie do § 4 ust. 4 pkt 1 rozporządzenia w sprawie praktycznej nauki zawodu. W okresie objętym kontrolą zawarto takich umów 766, z tego w latach szkolnych: 2019/2020 – 198, 2020/2021 – 125, 2021/2022 – 140, 2022/2023 – 144, 2023/2024 – 159. Stosownie do art. 120a ustawy Prawo oświatowe, integralną częścią każdej umowy był załącznik zawierający ustalenia pomiędzy Dyrektorem ZSTZ oraz pracodawcą dotyczące: zakresu kształcenia zawodowego wynikający z programu nauczania zawodu; dni tygodnia, w których będą się odbywać zajęcia u pracodawcy; obowiązku monitorowania realizacji programu nauczania zawodu zgodnie z porozumieniami zawartymi z cechami rzemiosł.

(akta kontroli str. 80, 305-314)

⁹⁴ W dniach 22 sierpnia 2019 r., 19 sierpnia 2020 r., 24 sierpnia 2021 r., 26 sierpnia 2022 r., 29 sierpnia 2023 r.

⁹⁵ W dniach 27 sierpnia 2019 r., 27 sierpnia 2020 r., 25 sierpnia 2021 r., 26 sierpnia 2022 r., 14 września 2023 r.

⁹⁶ Dz.U. Nr 180 poz. 1860, ze zm.

W okresie objętym kontrolą Dyrektor ZSTZ zawarł z trzema cechami rzemiosł porozumienia⁹⁷ w przedmiocie wymiany informacji pomiędzy stronami w celu rozwoju i utrzymania wysokiego poziomu kształcenia młodocianych pracowników oraz współdziałania w sprawie monitorowania realizacji programu nauczania zawodu młodocianych pracowników. Strony zobowiązały się m.in. do:

- egzekwowania obowiązku prowadzenia przez młodocianego pracownika dzienniczka praktycznej nauki zawodu i podejmowania działań korygujących w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości;
- monitorowania i przestrzegania realizacji programu nauczania zawodu w celu zapewnienia właściwego przygotowania młodocianego pracownika do egzaminu czeladniczego;
- kontrolowania postępów w nauce oraz obowiązku uczęszczania młodocianych pracowników do szkoły przez pracodawcę – rzemieślnika;
- informowania o nieobecnościach i innych nieprawidłowościach związanych z nauką młodocianego pracownika.

(akta kontroli str. 315-321)

Nadzór nad przebiegiem praktycznej nauki zawodu uczniów szkoły SBI, odbywanej u pracodawców, był sprawowany poprzez:

- przeprowadzanie wizytacji miejsc pracy uczniów (w okresie objętym kontrolą przeprowadzono ich 49, z tego w latach szkolnych: 2018/2019 – 22, 2019/2020 – osiem, 2020/2021 – siedem, 2021/2022 – siedem, 2022/2023 – pięć), w ramach których sprawdzano warunki pracy i nauki (w tym pomieszczenia warsztatowe⁹⁸, warunki higieniczno-sanitarne), analizowano dokumentację szkoleniową⁹⁹, oceniano prawidłowość ustalania czasu pracy uczniów, wymiaru urlopów wypoczynkowych i wypłaty wynagrodzeń oraz przestrzeganie przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy, a także wydawano zalecenia pokontrolne wraz z terminem ich realizacji oraz formułowano uwagi.

(akta kontroli str. 322-323)

- przeprowadzanie dwa razy w roku weryfikacji zapisów dokonywanych w dzienniczkach praktycznej nauki zawodu, pod kątem prawidłowości jej przebiegu, przez Kierownika szkolenia praktycznego szkoły SBI (dzienniczki zawierały wpisy dotyczące m.in.: przeszkolenia w zakresie BHP, tygodniowego rozkładu zajęć, przebiegu praktycznej nauki zawodu, ocen);
- coroczne spotkania kierownictwa i nauczycieli ZSTZ z pracodawcami i przedstawicielami cechów rzemiosł, na których omawiane były m.in. sprawy związane z przepływem informacji o nieobecnościach uczniów na zajęciach, ocenami z zajęć praktycznych, egzaminami zawodowymi.

(akta kontroli str. 324-329, 290-292, 296-303)

Praktyczna nauka zawodu w szkole SBII była organizowana w formie praktyk zawodowych odbywanych u pracodawców na podstawie umowy zawartej między

⁹⁷ Porozumienie z dnia 27 sierpnia 2019 r. zawarte z Cechem Rzemiosł oraz Małej i Średniej Przedsiębiorczości w Piekarach Śląskich, porozumienie z dnia 26 sierpnia 2019 r. zawarte z Cechem Rzemiosł Różnych i Przedsiębiorczości w Bytomiu, porozumienie z dnia 1 września 2019 r. zawarte z Wolnym Cechem Rzemiosł Różnych i Przedsiębiorców w Tamowskich Górach.

⁹⁸ Ich wielkość oraz znajdujące się w nich maszyny oraz urządzenia.

⁹⁹ Teczki uczniów (umowa, zaświadczenia lekarskie, zaświadczenia ze szkoły), program nauczania, listy obecności pracowników, rejestr zwolnień lekarskich, listy plac, zaświadczenia bhp, dzienniczki praktycznej nauki zawodu, wykaz odzieży roboczej.

Dyrektorem Zespołu Szkół a pracodawcą, stosownie do § 4 ust. 5 rozporządzenia w sprawie praktycznej nauki zawodu. W okresie objętym kontrolą zawarto takich umów 58, z tego w latach szkolnych: 2020/2021 – sześć dla ośmiu słuchaczy, 2021/2022 – 15 dla 16 słuchaczy, 2022/2023 – 37 dla 57 słuchaczy. Umowy te określały m.in. miejsce odbywania i liczbę godzin praktyk, a także obowiązki w zakresie realizacji praktyk zgodnie z programem nauczania, zapewnienia nadzoru i opieki nad ich przebiegiem, potwierdzenia ich odbycia w prowadzonym przez słuchacza dzienniku praktyki zawodowej wraz z wpisaniem frekwencji i wystawieniem oceny uzyskanej przez słuchacza.

(akta kontroli str. 339-369)

Nadzór nad przebiegiem praktycznej nauki zawodu uczniów szkoły SBII, odbywanej u pracodawców, był sprawowany poprzez:

- coroczną weryfikację zapisów dokonywanych w dzienniku praktyki zawodowej, pod kątem prawidłowości jej przebiegu (dziennik zawierał m.in.: dzienne sprawozdanie z przebiegu praktyki zawodowej zatwierdzone przez pracodawcę, opinię zakładu pracy o odbywanej praktyce oraz ocenę z odbytej praktyki);
- rozmowy telefoniczne z pracodawcami (w 2021 r. trzy, w 2022 r. sześć, a w 2023 r. 10), udokumentowane w zeszycie *Kontrola praktyk Szkoły Branżowej II stopnia* (wpisaniem: danych pracodawcy i słuchacza, daty przeprowadzenia kontroli oraz uwag odnośnie do prowadzonej praktyki zawodowej) oraz zatwierdzone przez Dyrektora Zespołu Szkół; w sprawie takiej formy prowadzenia nadzoru nad przebiegiem praktycznej nauki zawodu Kierownik szkolenia praktycznego szkoły SBII wyjaśniła: „...kontrola były prowadzone wyłącznie w formie telefonicznej. Praktyki zawodowe odbywane są w większości u sprawdzonych przez szkołę pracodawców, choćby w ramach kształcenia zawodowego w ramach szkoły branżowej I stopnia. Ja zawsze przed podpisaniem umowy kontaktuję się z każdym z tych pracodawców w celu ustalenia szczegółów odbywanej praktyki zawodowej”.

(akta kontroli str. 292, 330-338)

Przeprowadzone w toku kontroli NIK oględziny pomieszczeń, w których odbywały się zajęcia praktyczne dla słuchaczy szkoły SBII¹⁰⁰ w zawodach: a) technik usług fryzjerskich (FRK.03), b) technik żywienia i usług gastronomicznych (HGT.12), c) technik pojazdów samochodowych (MOT.06), wykazały, że były one wyposażone w sprzęt niezbędny do realizacji podstawy programowej określonej dla ww. zawodów w załącznikach odpowiednio nr 9, 12 i 17 do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 16 maja 2019 r. w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz dodatkowych umiejętności zawodowych w zakresie wybranych zawodów szkolnictwa branżowego¹⁰¹ oraz do realizacji programów nauczania przyjętych dla tych zawodów¹⁰², tj.:

a)) Pomieszczenie, w którym odbywały się zajęcia praktyczne w zawodzie technik usług fryzjerskich (pracownia fryzjerska) było wyposażone m.in. w stanowiska

¹⁰⁰ Uczniowie szkoły SBI praktyczną naukę zawodu odbywali poza szkołą (u pracodawców jako pracownicy młodociani).

¹⁰¹ Dz.U. poz. 991, ze zm. Dalej: rozporządzenie w sprawie podstaw programowych.

¹⁰² Programy nauczania przewidywały zajęcia praktyczne w następujących pracowniach:

- dla zawodu technik usług fryzjerskich – pracownia fryzur artystycznych, a w ramach tzw. dodatkowych umiejętności – pracownia specjalizacji – pracownia wizażu;
- dla zawodu technik żywienia i usług gastronomicznych – pracownia planowania żywienia i organizacji gastronomicznej, pracownia usług i obsługi konsumenta;
- dla zawodu technik pojazdów samochodowych – pracownia badań technicznych pojazdów samochodowych, pracownia organizacji i nadzorowania procesu obsługi i naprawy pojazdów samochodowych.

fryzjerskie wraz z myjkami, manekiny fryzjerskie, mikroskopy do diagnozowania stanu włosów i skóry głowy, narzędzia, przybory i aparaty fryzjerskie, rzutnik obrazu podłączony do sieci Internet (stanowiska komputerowe dla słuchaczy znajdowały się w odrębnej sali).

b) Pomieszczenia, w których odbywały się zajęcia praktyczne w zawodzie technik żywienia i usług gastronomicznych (kuchnia, sala bankietowo-kelnerska, sala bankietowo-barowa, pracownia gastronomiczna), wyposażone były m.in. w piec konwekcyjno-parowy, piec elektryczny, kocioł, lodówkę, blaty kuchenne, niezależne stanowiska pracy z dostępem do wody, zastawy stołowe, nakrycia stołów wraz z zapleczem sanitarnym i przybory kuchenne (stanowiska komputerowe dla słuchaczy znajdowały się w odrębnej sali).

c) Pomieszczenie, w którym odbywały się zajęcia praktyczne w zawodzie technik pojazdów samochodowych (pracownia mechaniczna) wyposażona była m.in. w korpusy silników oraz silniki samochodowe, przekładnie kierownicze, wały napędowe, alternatory, komputer diagnostyczny samochodowy, tablice prezentujące działanie układów elektrycznych i mechanicznych samochodów, rzutnik obrazu podłączony do sieci Internet (stanowiska komputerowe dla słuchaczy znajdowały się w odrębnej sali).

(akta kontroli str. 537-538, 542-560)

1.7. Kompletnie wyposażenie sal dydaktycznych zostało zakupione przed okresem objętym kontrolą przez organ prowadzący, przy dofinansowaniu środkami unijnymi w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego 2014-2020¹⁰³ (co przedstawiono w pkt 2.8. wystąpienia pokontrolnego).

W okresie objętym kontrolą podejmowano następujące działania w celu zaspokojenia zidentyfikowanych potrzeb w zakresie wyposażenia / sprzętu wykorzystywanego przy prowadzeniu zajęć praktycznych w szkole SBII:

- zgłoszono do organu prowadzącego potrzeby zakupu: maszynki do mięsa, lodówki, wagi kuchennej i czytnika kodów kreskowych (2018/2019); bluz kucharskich dla uczniów (2019/2020); tablicy interaktywnej (2020/2021); bilonu do pracowni handlowej i kasy fiskalnej (2021/2022);
- powyższe wyposażenie zakupiono odpowiednio: w okresie od lutego do maja 2019 r. za łączną kwotę 757,00 zł; w październiku 2019 r. za kwotę 350,00 zł; w grudniu 2021 r. za kwotę 6 988,00 zł; odpowiednio w maju 2022 r. i maju 2023 r. za łączną kwotę 682,24 zł;
- w latach 2018-2022 nieodpłatnie pozyskiwano sprzęt / wyposażenie w ramach współpracy z pracodawcami (model silnika typu diesel, maszynki do strzyżenia, produkty fryzjerskie).

Według wyjaśnień Dyrektora ZSTZ i Kierownika szkolenia praktycznego szkoły SBII, pracownie zawodowe były wyposażone w wystarczającym stopniu do realizowania podstawy programowej w zawodach nauczanych w szkole i w związku z tym w okresie objętym kontrolą nie wystąpiły przypadki braku realizacji zajęć z uwagi na niedobory sprzętu / wyposażenia sal dydaktycznych, w których odbywały się zajęcia praktyczne.

(akta kontroli str. 286-288, 370)

¹⁰³ Dalej: RPO WSL 2014-2020.

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Trzech z 20 (15,0%) nauczycieli kształcących w zawodzie nie uczestniczyło w szkoleniach branżowych, pomimo że z dniem 31 sierpnia 2023 r. upłynął okres cyklu, w którym należało odbyć te szkolenia:

- trzyletni, określony w art. 70c ust. 1 ustawy Karta Nauczyciela (w przypadku jednego nauczyciela języka obcego zawodowego);
- czteroletni, określony w art. 143a ustawy zmieniającej Prawo oświatowe, ustawę o systemie oświaty i niektóre inne ustawy (w przypadku dwóch nauczycieli języka obcego zawodowego).

Jak wyjaśnił Dyrektor Zespołu Szkół „...Przeszkolenie tych osób ze znajomości języka w jakiegokolwiek branży jest bardzo skomplikowane gdyż praktycznie nie ma zakładów rzemieślniczych gdzie językiem do komunikacji jest język obcy. Nauczyciele ci nie nauczają zawodu w danej branży a jedynie języka obcego ukierunkowanego zawodowo. Powyższe dostrzegł ustawodawca zmieniając wymogi w tym zakresie, rezygnując od dnia 27 września 2023 r. z wymogu odbywania szkoleń branżowych przez nauczycieli języka obcego zawodowego”.

(akta kontroli str. 288, 396)

NIK zauważa, że w powyższych przypadkach okres cyklu, w którym nauczyciele winni byli uczestniczyć w szkoleniach branżowych, upłynął przed dniem 27 września 2023 r. (31 sierpnia 2023 r.), a zatem ich brak pozostawał w sprzeczności z ww. przepisami.

Z uwagi na zmianę stanu prawnego (art. 70c ust. 2 pkt 4 ustawy Karta Nauczyciela) nie sformułowano wniosku pokontrolnego w celu usunięcia powyższej nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w badanym zakresie.

2. Realizacja procesu kształcenia.

Opis stanu
faktycznego

2.1. W okresie objętym kontrolą struktura zmian kształcenia w zawodach w klasach pierwszych w szkole SBI przedstawiała się następująco:

- w roku szkolnym 2018/2019 nie rozpoczęto kształcenia w zawodzie stolarz; rozpoczęto natomiast kształcenie w zawodach: operator obrabiarek skrawających, fotograf, ślusarz, blacharz samochodowy, mechanik-monter maszyn i urządzeń;
- w roku szkolnym 2019/2020 zawód lakiernika zastąpiono zawodem lakiernika samochodowego¹⁰⁴; nie rozpoczęto kształcenia w zawodach: monter sieci, instalacji i urządzeń sanitarnych, krawiec, fotograf, wędliniarz, mechanik-monter maszyn i urządzeń; rozpoczęto natomiast kształcenie w zawodach: murarz-tynkarz, stolarz;

¹⁰⁴ Zmiana nazwy zawodu w klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 15 lutego 2019 r. w sprawie ogólnych celów i zadań kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego (Dz.U. poz. 316, ze zm.).

- w roku szkolnym 2020/2021 nie rozpoczęto kształcenia w zawodach: stolarz, operator obrabiarek skrawających, monter zabudowy i robót wykończeniowych, murarz-tylnkarz; wprowadzono natomiast kształcenie w zawodzie elektromechanik;
- w roku szkolnym 2021/2022 nie rozpoczęto kształcenia w zawodach: blacharz samochodowy, ślusarz, elektromechanik; wznowiono kształcenie w zawodach: stolarz, fotograf, murarz-tylnkarz; rozpoczęto kształcenie w zawodach: tapicer, murarz-tylnkarz, stolarz;
- w roku szkolnym 2022/2023 nie rozpoczęto kształcenia w zawodach: tapicer, murarz-tylnkarz; wznowiono kształcenie w zawodach: monter sieci i instalacji sanitarnych, blacharz samochodowy, elektromechanik.
- w roku szkolnym 2023/2024 nie rozpoczęto kształcenia w zawodach: fotograf, elektromechanik, monter zabudowy, robót wykończeniowych.

(akta kontroli str. 33)

Jak wyjaśnił Dyrektor Zespołu Szkół *„...otwarcie lub nierozpoczęcie kształcenia w danym zawodzie w klasach wielozawodowych związane jest preferencjami uczniów kończących szkołę podstawową a także zainteresowaniem i popytem związanym z zapotrzebowaniem rynku pracy i pracodawców”.*

(akta kontroli str. 533)

W okresie objętym kontrolą struktura zmian kształcenia w zawodach na pierwszym roku kształcenia w szkole SBII przedstawiała się następująco:

- w roku szkolnym 2020/2021 utworzono zawód technik żywienia i usług gastronomicznych;
- w roku szkolnym 2021/2022 utworzono zawody: technik usług fryzjerskich, technik pojazdów samochodowych, technik technologii żywności;
- w roku szkolnym 2022/2023 utworzono zawód technik handlowiec;
- w roku szkolnym 2023/2024 nie rozpoczęto kształcenia w zawodach: technik handlowiec, technik technologii żywności.

(akta kontroli str. 49)

Dyrektor Zespołu Szkół wyjaśnił, że nierozpoczęcie kształcenia w ww. zawodach *„... związane było z niewielkimi grupami profilowanymi w tych zawodach w branżowej szkole I stopnia, która stanowi podbudowę dla BSII. W branżowej szkole II stopnia kształci się w 5 kierunkach, których bazą do otwarcia jest istnienie grup profilowanych w danych zawodach w BSI w ZSTZ. Niewielki odsetek stanowią słuchacze absolwenci szkół branżowych I stopnia z innych miast aczkolwiek co roku część zapisuje się do naszej szkoły”.*

(akta kontroli str. 534)

W odniesieniu do pięciu zawodów¹⁰⁵, w których kształcono słuchaczy w szkole SBII, Dyrektor ZSTZ wystąpił, w myśl art. 68 ust. 7 pkt 1 ustawy Prawo oświatowe, do Wojewódzkiej Rady Rynku Pracy¹⁰⁶ z wnioskiem o wydanie opinii o zasadności kształcenia w danym zawodzie zgodnie z potrzebami rynku pracy. We wnioskach wskazano, że konsultacje w sprawie wprowadzenia nowego kierunku były prowadzone z pracodawcami, uczniami szkół gimnazjalnych i podstawowych,

¹⁰⁵ Technik żywienia i usług gastronomicznych, technik usług fryzjerskich, technik pojazdów samochodowych, technik technologii żywności, technik handlowiec.

¹⁰⁶ Dalej: WRRP.

rodzicami uczniów i właściwym organem powiatu¹⁰⁷. Wnioski zawierały również informacje czy planowany kierunek znajduje się w ostatnio dostępnej prognozie zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego na krajowym i wojewódzkim rynku pracy, o której mowa w art. 46b ust. 1 ustawy Prawo oświatowe (wskazywano na umiarkowane zapotrzebowanie na pracowników w województwie śląskim). Wszystkie złożone przez Dyrektora ZSTZ wnioski zostały pozytywnie zaopiniowane przez WRRP.

Stosownie do art. 68 ust. 7a pkt 2 ustawy Prawo oświatowe, opinia WRRP nie była wymagana w przypadku ustalania zawodów, w których kształciła szkoła SBI.

(akta kontroli str. 34, 296-303, 438-474)

Analiza obwieszczeń Ministra Edukacji Narodowej w sprawie prognozy zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego na krajowym i wojewódzkim rynku pracy¹⁰⁸ wykazała, że zapotrzebowanie na rynku województwa śląskiego:

- w 2019 r. na zawód technik żywienia i usług gastronomicznych było umiarkowane;
- w 2020 r. na zawody: technik żywienia i usług gastronomicznych, technik pojazdów samochodowych i technik technologii żywności było istotne, a na zawód technik usług fryzjerskich – umiarkowane;
- w latach 2021-2022 na zawód technik pojazdów samochodowych było istotne, a na zawody: technik technologii żywności, technik usług fryzjerskich, technik żywienia i usług gastronomicznych i technik handlowiec – umiarkowane.

Powyższe zawody nie występowały w prognozach szczególnego zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego na krajowym rynku pracy.

Jak wyjaśnił Dyrektor ZSTZ „... ideą otwarcia Branżowej Szkoły II Stopnia było umożliwienie absolwentom Branżowej Szkoły I Stopnia w Zespole Szkół techniczno-Zawodowych (...) zdobycia drugiej kwalifikacji w wykształconym zawodzie oraz uzyskanie wykształcenia średniego. W związku z tym od samego początku dyrekcja szkoły wraz z Organem Prowadzącym zakładała otwieranie kierunków, które były kontynuacją kształcenia zgodnie z klasyfikacją zawodów szkolnictwa zawodowego (odp. rozporządzenie w sprawie klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego). Początkowo planowano otwarcie klas wielozawodowych złożonych z wielu zawodów kształconych w BSI co polegać miało na podziale: w BSII w ZSTZ przedmioty ogólnokształcące, w ośrodku zewnętrznym (Centrum Kształcenia Zawodowego itp.) kursów kwalifikacji zawodowej z drugiej kwalifikacji. Nie udało się zrealizować powyższego pomysłu w związku z brakiem zainteresowania przez ośrodki kursowe otwarciem kursów kwalifikacji zawodowych drugiej kwalifikacji w poszczególnych zawodach. W związku z tym w BSII w ZSTZ otwierane są tylko kierunki, które na poziomie BSI kształcone są w klasach profilowanych. Wyjątkiem jest technik technologii żywności gdzie kształcić się mogą wspólnie cukiernicy, piekarze, przetwórcy mięsa i przetwórcy ryb”.

(akta kontroli str. 473-474)

ZSTZ przystąpił do organizowanego przez Instytut Badań Edukacyjnych¹⁰⁹ internetowego badania uczniów ostatnich klas m.in. szkoły SBI. Pierwsza część

¹⁰⁷ Jak wyjaśnił Dyrektor Zespołu Szkół, spotkania z pracodawcami odbyły się m.in. w dniach 29 października 2019 r., 5 marca 2020 r., 20 marca 2022 r., 23 marca 2023 r.; konsultacje prowadzono również z Kierownikiem Działu Aktywizacji Zawodowej Powiatowego Urzędu Pracy w Piekarach Śląskich oraz Naczelnikiem Wydziału Edukacji Miasta Piekary Śląskie.

¹⁰⁸ M.P. z 2019 r. poz. 276, M.P. z 2020 r. poz. 106, M.P. z 2021 r. poz. 122, M.P. z 2022 r. poz. 120.

¹⁰⁹ <https://ibe.edu.pl/index.php/pl/kontakt-top-menu>

badania była przeprowadzona w I półroczu 2020 r. i dotyczyła opinii uczniów o szkole i nauce oraz planów dotyczących edukacji i pracy zawodowej. Na tym etapie jedynie 28 uczniów spośród 56 osób zidentyfikowanych na potrzeby badania wypełniło ankietę. Druga część badania odbyła się w okresie od października 2020 r. do stycznia 2021 i obejmowała 28 absolwentów, którzy wzięli udział w pierwszej części badania. Minimalna liczebność grupy respondentów, dla której można przedstawić wynik w raporcie wynosiła 10 osób, jednak ankietę wypełniło ośmiu absolwentów, co było niewystarczające aby zaprezentować wyniki badania.

(akta kontroli str. 488-518)

Jak wyjaśnił Dyrektor „... poza wyżej wskazanym przypadkiem szkoła nie prowadziła badań, ankiet czy spotkań z pracodawcami, których celem było uzyskanie opinii na temat absolwentów. Jeżeli chodzi o jakość kształcenia to ta tematyka była poruszana na cyklicznych spotkaniach z pracodawcami (...). W przypadku gdy absolwent pozostawał w zawodzie i wykonywał go na terenie Piekar Śląskich, kadra szkoły ma wiedzę w zakresie tego gdzie absolwent pracuje. Zdarza się również, że absolwent reprezentuje pracodawcę w kontaktach ze szkołą w celu min. wspólnej promocji szkolnictwa branżowego oraz zakładów pracy, co miało miejsce w czasie organizacji dni otwartej szkoły”.

(akta kontroli str. 474)

ZSTZ wydał na rok szkolny 2019/2020 informator zawodowy zawierający m.in. informacje o ofertach pracy dla uczniów szkoły branżowej w różnych zawodach u konkretnych pracodawców z Piekar Śląskich, Bytomia, Radzionkowa i Dobieszowic.

(akta kontroli str. 480-487)

Co roku w Zespole Szkół organizowano dni otwarte, będące targami pracy, na których wystawiali się pracodawcy. Ofertę skierowano do uczniów klas ósmych podstawowych i gimnazjalistów z Piekar Śląskich i miejscowości ościennych.

(akta kontroli str. 520-532)

Szkoła aktywnie nawiązywała współpracę z pracodawcami. W dniu 1 stycznia 2020 r. zawarto z jednym z przedsiębiorców umowę partnerską w zakresie zapewnienia praktyk zawodowych oraz wsparcia merytorycznego i praktycznego w przeprowadzaniu zajęć doradztwa zawodowego.

(akta kontroli str. 517-518)

Przedstawione przez Szkołę w roku szkolnym 2019/2020 programy nauczania, były konsultowane oraz opracowane dla poszczególnych zawodów wraz z rzemieślnikami zrzeszonymi w Cechu Rzemiosł Różnych i Przedsiębiorczości w Bytomiu.

(akta kontroli str. 519)

Dyrektor ZSTZ wyjaśnił: „... co roku, w okolicach kwietnia/maja przewodnicząca zespołu promocji szkoły (...) zapraszała telefonicznie miejscowych pracodawców celem przedstawienia przez nich oferty pracy dla uczniów szkół branżowych. Zainteresowanemu pracodawcy udostępniane było pomieszczenie (klasa), w której mógł przedstawić uczniom trzeciej klasy oferty pracy oraz przybliżyć działalność zakładu. (...) pracownicy szkoły biorą czynny udział w pracach i spotkaniach cyklicznych i okazjonalnych organizowanych przez cechy rzemiosł. Spotkania dotyczą m.in. zmieniających się przepisów prawnych w zakresie młodocianych

pracowników, organizacji egzaminów zawodowych, promocji szkolnictwa branżowego i wspólnych działań w tym zakresie, organizacji przedsięwzięć służących podniesieniu kwalifikacji uczniów poprzez udział w konkursach i kursach”.

(akta kontroli str. 474)

2.2. W szkole SBI opracowano i dopuszczono do stosowania szkolny zestaw programów nauczania, w skład którego wchodziły m.in. programy nauczania dla zawodów, w których kształcenie odbywało się w klasach profilowanych: cukiernik, kucharz, mechanik pojazdów samochodowych, sprzedawca, fryzjer i piekarz¹¹⁰. Z kolei uczniowie z klas wielozawodowych byli kierowani na turnusy doksztalcania teoretycznego młodocianych pracowników¹¹¹, prowadzone przez centra kształcenia zawodowego w formie turnusów doksztalcania teoretycznego młodocianych pracowników na podstawie art. 117 ust. 2c pkt 2 ustawy Prawo oświatowe.

(akta kontroli str. 129-146, 165-166, 231, 233-244)

Badanie wszystkich programów nauczania przedmiotów zawodowych przyjętych do stosowania w szkole SBI w roku szkolnym 2022/2023 dla uczniów klas pierwszych, kształcących się w klasach profilowanych¹¹² wykazało, że zostały one dopuszczone do stosowania zgodnie z art. 22a ust. 6 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty¹¹³, tj. po uzyskaniu pozytywnej opinii rady pedagogicznej w dniu 10 września 2019 r.

Uczniowie kształcący się w ww. roku szkolnym w klasach wielozawodowych (w zawodach: blacharz samochodowy, elektromechanik, elektromechanik pojazdów samochodowych, elektryk, fotograf, kucharz, lakiernik samochodowy, monter sieci i instalacji sanitarnych, monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie, murarz-tylnkarz, piekarz, stolarz, ślusarz i tapicer) kierowani byli do centrów szkolenia zawodowego¹¹⁴ na turnusy doksztalcania teoretycznego młodocianych pracowników¹¹⁵.

¹¹⁰ O nr dopuszczenia odpowiednio: 01/M/Z/B1/19, 02/M/Z/B1/19, 03/M/Z/B1/19, 04/M/Z/B1/19, 05/M/Z/B1/19 i 06/M/2/B1/21.

¹¹¹ Zgodnie z art. 4 pkt 35c ustawy Prawo oświatowe, przez turnus doksztalcania teoretycznego młodocianych pracowników należy rozumieć formę kształcenia zawodowego teoretycznego młodocianych pracowników w zakresie zawodu nauczanego w branżowej szkole I stopnia, którego program nauczania uwzględnia podstawę programową kształcenia w tym zawodzie.

¹¹² W zawodach: fryzjer, mechanik pojazdów samochodowych, kucharz, sprzedawca i cukiernik.

¹¹³ Dz.U. z 2022 r. poz. 2230, ze zm. Dalej: ustawa o systemie oświaty.

¹¹⁴ Centrum Kształcenia Zawodowego w Rudzie Śląskiej Ośrodek Pozaszkolnych Form Kształcenia, Centrum Kształcenia Zawodowego nr 2 w Olkuszu, Centrum Kształcenia Zawodowego w Zespole Szkół w Dobrodzieniu.

¹¹⁵ Które odbyły się w okresach: od 7 września do 1 października 2022 r. (czterech uczniów kształcących się w zawodzie lakiernika samochodowego – klasy stopnia II) od 3 do 29 października 2022 r. (siedmiu uczniów kształcących się w zawodzie elektryk – klasy stopnia I, czterech uczniów kształcących się w zawodzie piekarza – klasy stopnia III, dwóch uczniów kształcących się w zawodzie lakiernika samochodowego – klasy stopnia III, jeden uczeń kształcący się w zawodzie stolarza – klasa stopnia I i jeden uczeń kształcący się w zawodzie fotografa – klasa stopnia I), od 2 do 26 listopada 2022 r. (dwóch uczniów kształcących się w zawodzie monter sieci i instalacji sanitarnych – klasy stopnia I), od 28 listopada do 22 grudnia 2022 r. (trzech uczniów kształcących się w zawodzie elektromechanik – klasy stopnia III, czterech uczniów kształcących się w zawodzie elektryk – klasy stopnia III, trzech uczniów kształcących się w zawodzie kucharza – klasy stopnia II, jeden uczeń kształcący się w zawodzie monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie – klasa stopnia I i trzech uczniów kształcących się w zawodzie stolarz – klasy stopnia II), od 2 stycznia do 11 lutego 2023 r. (trzech uczniów kształcących się w zawodzie elektromechanik pojazdów samochodowych – klasy stopnia III, jeden uczeń kształcący się w zawodzie murarz-tylnkarz – klasa stopnia II, pięciu uczniów kształcących się w zawodzie piekarz – klasy stopnia I), od 13 lutego do 11 marca 2023 r. (dwóch uczniów kształcących się w zawodzie elektryk – klasy stopnia II, jeden uczeń kształcący się w zawodzie fotograf – klasa stopnia I i jeden uczeń kształcący się w zawodzie monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie – klasa stopnia II) od 13 marca do 15 kwietnia 2023 r. (jeden uczeń kształcący się w zawodzie ślusarz – klasa stopnia III i jeden uczeń kształcący się w zawodzie tapicer – klasa stopnia II), od 17 kwietnia do 13 maja 2023 r. (jeden uczeń kształcący się w zawodzie blacharz samochodowy – klasa stopnia I, dwóch uczniów kształcących się w zawodach elektromechanik – klasy stopnia I i dwóch uczniów kształcących się w zawodzie elektromechanik pojazdów samochodowych – klasy stopnia I),

(akta kontroli str. 129-138, 161-164)

W szkole SBII, w której kształcenie zawodowe odbywało się wyłącznie w klasach profilowanych, opracowano i dopuszczono do stosowania szkolny zestaw programów nauczania, w skład którego wchodziły m.in. programy nauczania z przedmiotów zawodowych tj. technik żywienia i usług gastronomicznych, technik usług fryzjerskich, technik pojazdów samochodowych, technik technologii żywności i technik handlowiec¹¹⁶.

(akta kontroli str. 195)

Badanie wszystkich programów nauczania przedmiotów zawodowych przyjętych do stosowania w szkole SBII w roku szkolnym 2022/2023 dla słuchaczy pierwszego roku, kształcących się w klasach profilowanych wykazało, że:

- cztery programy nauczania zostały dopuszczone do stosowania zgodnie z art. 22a ust. 6 ustawy o systemie oświaty, tj. po uzyskaniu pozytywnej opinii rady pedagogicznej (program nauczania zawodu technik żywienia i usług gastronomicznych został zaopiniowany 10 września 2020 r., trzy programy nauczania zawodów: technik usług fryzjerskich, technik pojazdów samochodowych i technik technologii żywności zostały zaopiniowane 14 września 2021 r.);
- program nauczania zawodu technik handlowiec został dopuszczony do stosowania z dniem 13 września 2022 r. bez uzyskania opinii rady pedagogicznej, co opisano w dalszej części wystąpienia pokontrolnego w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 147-149, 154-160, 195, 264-283)

2.3. W wyniku badania szkolnych planów nauczania oraz elektronicznych dzienników lekcyjnych dla trzech (fryzjer, kucharz, mechanik pojazdów samochodowych) z pięciu zawodów, w których kształcono w szkole SBI w klasach profilowanych w roku szkolnym 2022/2023, ustalono, że:

a) tygodniowy wymiar kształcenia zawodowego był zgodny z tygodniowym wymiarem kształcenia zawodowego określonym w załączniku nr 8 do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 3 kwietnia 2019 r. w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół¹¹⁷ i wynosił:

- w klasie pierwszej 12 godzin (z tego liczba godzin zajęć praktycznych i liczba godzin teoretycznych przedmiotów zawodowych wynosiły odpowiednio: dziewięć i trzy dla mechanika pojazdów samochodowych, osiem i cztery dla fryzjera, siedem i pięć dla kucharza);
- w klasie drugiej 18 godzin (z tego liczba godzin zajęć praktycznych i liczba godzin teoretycznych przedmiotów zawodowych wynosiły odpowiednio: 10 i osiem dla mechanika pojazdów samochodowych, 11 i siedem dla fryzjera, 12 i sześć dla kucharza);
- w klasie trzeciej 20 godzin (z tego liczba godzin zajęć praktycznych i liczba godzin teoretycznych przedmiotów zawodowych wynosiły odpowiednio 11 i dziewięć dla każdego z objętych badaniem zawodów);

od 15 maja do 10 czerwca 2023 r. (dwóch uczniów kształcących się w zawodach lakiernik samochodowy – klasy stopnia I).

¹¹⁶ O nr dopuszczenia odpowiednio: 01/SB2/20/Z, 01/SB2/21-22/Z, 03/SB2/21-22/Z, 02/SB2/21-22/Z i 01/BS2/22-23/Z.

¹¹⁷ Dz.U. poz. 639, ze zm. Dalej: rozporządzenie w sprawie ramowych planów nauczania.

b) w trzyletnim okresie nauczania w każdym z zawodów objętych badaniem udział liczby godzin zajęć praktycznych w liczbie godzin kształcenia zawodowego wynosił 60,0%, zgodnie z wymogiem określonym w załączniku nr 8 do rozporządzenia w sprawie ramowych planów nauczania;

c) łączna liczba godzin kształcenia zawodowego w każdym z objętych badaniem zawodów była wyższa od minimalnej liczby godzin kształcenia zawodowego określonej w załącznikach nr 9, 12 i 17 do rozporządzenia w sprawie podstaw programowych (840 dla fryzjera i mechanika pojazdów samochodowych oraz 800 dla kucharza)¹¹⁸.

(akta kontroli str. 539-541)

W wyniku badania szkolnych planów nauczania oraz elektronicznych dzienników lekcyjnych dla trzech (technik usług fryzjerskich, technik żywienia i usług gastronomicznych, technik pojazdów samochodowych) z pięciu zawodów, w których kształcono w szkole SBII w roku szkolnym 2022/2023 (tryb zaoczny), ustalono, że liczba godzin kształcenia zawodowego wynosiła dla:

- technika usług fryzjerskich – 308 (z tego w I, II i III semestrze odpowiednio 130, 118 i 60);
- technika żywienia i usług gastronomicznych – 280 (odpowiednio 120, 100 i 60);
- technika pojazdów samochodowych – 240 (odpowiednio 115, 75 i 50),

czym spełniono wymóg dla formy zaocznej kształcenia określony w § 8 ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 19 marca 2019 r. w sprawie kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych¹¹⁹, do którego odsyła załącznik nr 11 do rozporządzenia w sprawie ramowych planów nauczania (minimum 65,0% wymiaru kształcenia zawodowego określonego w odpowiednich dla ww. zawodów załącznikach nr 9, 12 i 17 do rozporządzenia w sprawie podstaw programowych). Spełniono również wymóg określony w załączniku nr 11 do rozporządzenia w sprawie ramowych planów nauczania (minimum 50,0% liczby godzin zajęć praktycznych w liczbie godzin kształcenia zawodowego).

(akta kontroli str. 539-541, 221-224)

2.4. W okresie objętym kontrolą, zgodnie z § 4 ust. 1, 3 i 4 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 lutego 2019 r. w sprawie doradztwa zawodowego¹²⁰, w szkołach SBI i SBII szkolni doradcy zawodowi opracowali na każdy rok szkolny program realizacji doradztwa zawodowego¹²¹ z uwzględnieniem wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego, który następnie został zatwierdzony przez Dyrektora Zespołu Szkół w terminie do 30 września danego roku szkolnego¹²², po zasięgnięciu opinii rady pedagogicznej. Stosownie do § 4 ust. 2 rozporządzenia w sprawie doradztwa zawodowego, Programy RDZ określały:

¹¹⁸ Dla wszystkich badanych kwalifikacji: 960 godzin zajęć praktycznych oraz 640 godzin nauki teoretycznych przedmiotów zawodowych.

¹¹⁹ Dz.U. poz. 652. (obowiązujące do 26 września 2023 r.).

¹²⁰ Dz. U. poz. 325. Dalej: rozporządzenie w sprawie doradztwa zawodowego.

¹²¹ Dalej: Program RDZ.

¹²² W roku szkolnym 2018/2019 w dniu 11 września 2018 r., w roku szkolnym 2019/2020 w dniu 27 września 2019 r., w roku szkolnym 2020/2021 w dniu 29 września 2020 r., w roku szkolnym 2021/2022 w dniu 30 września 2021 r. i w roku szkolnym 2022/2023 w dniu 29 września 2022 r.

- tematykę działań uwzględniającą treści programowe, o których mowa w załącznikach nr 4 (dotyczy szkoły SBI) i nr 7 (dotyczy szkoły SBII) do rozporządzenia w sprawie doradztwa zawodowego¹²³;
- oddziały, których dotyczyły działania związane z realizacją doradztwa zawodowego;
- metody i formy realizacji działań z uwzględnieniem udziału rodziców w tych działaniach¹²⁴;
- terminy realizacji działań;
- osoby odpowiedzialne za realizację poszczególnych działań¹²⁵;
- podmioty współpracujące z ZSTZ przy realizacji działań¹²⁶.

Z realizacji Programów RDZ szkolny doradca zawodowy sporządził sprawozdania¹²⁷, w których przedstawiono podejmowane w danym roku szkolnym działania z zakresu doradztwa zawodowego¹²⁸, w tym działania w zakresie pomocy psychologiczno-pedagogicznej¹²⁹.

(akta kontroli str. 644-646, 652-678)

Dyrektor Szkoły wyjaśnił, że doradztwo zawodowe było realizowane w BSI I BSII na poszczególnych zajęciach przedmiotowych, a także w trakcie indywidualnych rozmów z wychowawcami, innymi nauczycielami oraz pedagogiem szkolnym. Zaznaczył również, że uczniowie uczestniczyli w spotkaniach z pracodawcami, którzy prezentowali czym dokładnie zajmują się ich zakłady pracy, a także przedstawiali oferty pracy. Dla uczniów organizowane były także wycieczki do Powiatowego Urzędu Pracy w Piekarach Śląskich¹³⁰, a także zajęcia z pracownikami Zakładu Ubezpieczeń Społecznych¹³¹ oraz urzędów skarbowych. Dyrektor wyjaśnił również, że 10 godzin lekcyjnych w zakresie doradztwa zawodowego przypadających na cykl nauczania było realizowane w szkole BSI klasach w trzecich (ostatni rok nauczania), głównie ze względu na to, że uczniowie po ich ukończeniu podejmowali decyzje, czy podjąć pracę w zawodzie, czy też kontynuować naukę np. w szkole BSII.

(akta kontroli str. 834)

¹²³ W czterech obszarach: „Poznanie własnych zasobów”, „Świat zawodów i rynek pracy”, „Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie” oraz „Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych”.

¹²⁴ M.in.: indywidualne rozmowy z uczniami i rodzicami, zajęcia i warsztaty prowadzone przez doradcę zawodowego, analizowanie ofert pracy i staży dostępnych na lokalnym, krajowym i europejskim rynku pracy, udział uczniów w Targach Pracy, współpraca z cechami rzemiosł w Bytomiu, Piekarach Śląskich i Tarnowskich Górach, spotkania z przedstawicielami wyższych uczelni.

¹²⁵ M.in.: wychowawca, pedagog, doradca zawodowy, nauczyciele przedmiotów zawodowych.

¹²⁶ M.in. cechy rzemiosł w Bytomiu, Piekarach Śląskich i Tarnowskich Górach, a także poradnia psychologiczno-pedagogiczna.

¹²⁷ Sporządzane zgodnie z wewnątrzszkolnym systemem doradztwa zawodowego przez szkolnego doradcę zawodowego pod koniec roku szkolnego w wyniku monitorowania realizacji Programów RDZ. Sprawozdania były wykorzystywane również w zakresie nadzoru pedagogicznego realizowanego przez Dyrektora Szkoły.

¹²⁸ Uczniowie m.in.: przeprowadzali test kompetencji zawodowych, brali udział w spotkaniach z doradcami zawodowymi, uczestniczyli w wycieczkach zawodoznawczych, analizowali oferty pracy w kraju i zagranicą, uczyli się sporządzać CV oraz list motywacyjny, poznawali różne formy zatrudnienia.

¹²⁹ Np. na początku roku szkolnego odbyły się rozmowy w ramach lekcji wychowawczych, a także indywidualnie - wychowawców, pedagoga szkolnego, kierownika szkolenia praktycznego z uczniami, rodzicami związane z aktualnymi sprawami edukacyjnymi, wychowawczymi i zawodowymi. M.in. na podstawie tych rozmów dokonano obserwacji i diagnozy uczniów pod kątem indywidualnych potrzeb rozwojowych, edukacyjnych, psychofizycznych. Ponadto w sprawozdaniach wskazano, że w razie potrzeby uczniowie byli objęci opieką pedagoga szkolnego, o którym fakcie poinformowani byli opiekunowie i rodzice uczniów.

¹³⁰ Dalej: PUP.

¹³¹ Dalej: ZUS.

W roku szkolnym 2018/2019, w związku z obowiązkiem realizacji doradztwa zawodowego, opracowano także następujące dokumenty:

- *Przykładowe możliwości wprowadzania treści doradztwa zawodowego na zajęciach przedmiotowych w ZSTZ*¹³²;
- *Plan współpracy z pracodawcami i wprowadzenia doradztwa zawodowego*, który wskazywał m.in. na realizację poszczególnych zadań w obszarach: współpracy z pracodawcami¹³³, zajęć w bibliotece¹³⁴, wychowania do życia w rodzinie¹³⁵, doradztwa zawodowego¹³⁶, a także kontaktu z pracodawcami¹³⁷.

(akta kontroli str. 647-651)

Dyrektor wyjaśnił, że ww. dokumenty ułatwiały nauczycielom realizację zagadnień związanych z doradztwem zawodowym na poszczególnych zajęciach przedmiotowych, a także w trakcie współpracy z pracodawcami. Zaznaczył przy tym, że dokumenty te były wykorzystywane także w kolejnych latach szkolnych.

(akta kontroli str. 834)

Szczegółowa analiza działań podejmowanych w zakresie realizacji doradztwa zawodowego w roku szkolnym 2022/2023 wykazała, że dla wszystkich uczniów szkół BSI i BSII działania te były realizowane na zajęciach (m.in. na zajęciach wychowawczych¹³⁸, na zajęciach z przedsiębiorczości¹³⁹), a także w innych formach (takich jak indywidualne rozmowy z uczniami i rodzicami, konsultacje z pedagogiem szkolnym, wycieczki z preorientacji zawodowej, udział w Targach Pracy).

(akta kontroli str. 671-673, 691, 846-856)

Ponadto, dla uczniów klas trzecich szkoły BSI zorganizowano zajęcia z doradztwa zawodowego w wymiarze 10 godzin lekcyjnych, w trakcie których zrealizowano treści programowe w tematach: *Moje zasoby w kontekście wybranego zawodu; Moje zainteresowania i uzdolnienia; Bilans kompetencji zawodowych i społecznych; Współczesny rynek pracy – dlaczego warto go śledzić; Zaczynasz pracę – poznaj swoje prawa; Moja wizytówka zawodowa, czyli dokumenty aplikacyjne; Zdobywam pracę, czyli skuteczna rozmowa kwalifikacyjna; Jak, gdzie i od kogo warto się uczyć? – różne formy edukacji; System kwalifikacji w Polsce i UE, czyli nowe wyzwania edukacyjne; Kariera – co to takiego?*

(akta kontroli str. 654-671)

W sprawozdaniu z realizacji Programu RDZ w roku szkolnym 2022/2023 przedstawiono działania podjęte w ZSTZ w poszczególnych obszarach. I tak:

¹³² Wskazano m.in. możliwość nauki pisania CV na zajęciach z języka polskiego i języków obcych, a na lekcjach z podstaw przedsiębiorczości – przygotowanie do wykonywania pracy zawodowej oraz do wejścia na rynek pracy, a także uświadamiania mocnych i słabych stron osobowości, nad którymi należy pracować.

¹³³ Np. w zakresie utrzymywania stałego kontaktu i dobrych relacji z Izłą Rzemieślniczą w Katowicach oraz z cechami rzemiosł w Piekarach Śląskich, Bytomiu, Tarnowskich Górach i innych miastach.

¹³⁴ Np. w zakresie gromadzenia materiałów informacyjnych dotyczących dalszych ścieżek kariery, prawa pracy, a także umożliwienia korzystania z Internetu oraz udostępniania informatorów o studiach wyższych.

¹³⁵ Np. w zakresie uzyskania przez uczniów lepszego rozumienia siebie i najbliższego otoczenia, rozwijania umiejętności, rozwiązywania problemów związanych z wyborem drogi życiowej.

¹³⁶ Oprócz przeprowadzania zajęć zgodnie z programem nauczania przewidziano m. in. realizację wybranych tematów doradztwa zawodowego w ramach lekcji wychowawczych, a także utrzymywanie dobrych relacji z Powiatowym Urzędem Pracy w Piekarach Śląskich oraz zapoznania uczniów ze strukturą szkolnictwa zawodowego w kontekście powstających szkół branżowych II stopnia.

¹³⁷ W zakresie m.in. przeprowadzania wizytacji oraz utrzymywania stałego kontaktu telefonicznego w sprawach bieżących.

¹³⁸ Np. realizowano tematy: „Okrywamy nasze zdolności, zainteresowania i predyspozycje zawodowe”, „Rozległość zainteresowań czynnikiem ułatwiającym dokonywanie wyboru”.

¹³⁹ Np. realizowano tematy: „Aktywność i kariera zawodowa”, „Poszukiwanie pracy”.

- w obszarze I *Poznawanie własnych zasobów*: sporządzono bilans zasobów ucznia, otrzymano wsparcie kierownika szkolenia praktycznego w zakresie praktycznej nauki zawodu, zrealizowano tematykę godzin wychowawczych związanych z doradztwem zawodowym, przygotowano uczniów do uczestnictwa w rynku pracy, zrealizowano zajęcia z doradztwa zawodowego, a także wzięto udział w wolontariacie oraz przeprowadzono test predyspozycji zawodowych;
- w obszarze II *Świat zawodów i rynek pracy*: uczniowie klas trzecich m.in.: wzięli udział w spotkaniach z doradcami zawodowymi z PUP, z przedstawicielami Urzędu Skarbowego w Piekarach Śląskich oraz z pracodawcami, a także zapoznali się z Barometrem Zawodów w 2023 r.;
- w obszarze III *Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie*: uczniowie m.in.: korzystali z informatorów, broszur i materiałów reklamowych wyższych uczelni, w trakcie wycieczki zawodoznawczej do PUP poznali możliwości w zakresie przekwalifikowania się, stażu oraz zdobycia dodatkowych kwalifikacji, na zajęciach z doradztwa zawodowego poznali zakres funkcjonowania urzędu skarbowego, ZUS, a także ścieżkę założenia własnej działalności gospodarczej. ZSTZ współpracował z doradcami zawodowymi piekarskich szkół podstawowych i ponadpodstawowych w ramach Sieci Doradców Zawodowych;
- w obszarze IV *Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych* uczniowie poznali możliwości dalszego rozwoju edukacyjno-zawodowego, planowali własną ścieżkę rozwoju zawodowego, a także konfrontowali własne zasoby z potrzebami i wymogami rynku pracy.

W ww. sprawozdaniu zawarto także wnioski, m.in. w zakresie: zapoznania uczniów z kwalifikacjami i potrzebami rynku pracy, rozwijania wśród nich umiejętności komunikacji werbalnej, pokazania możliwych ścieżek dalszej kariery zawodowej, zachęcania do zdobywania dodatkowych umiejętności, kontynuowania współpracy z PUP oraz w ramach Sieci Doradców Zawodowych. Wskazano także, że należy nawiązać współpracę z instytucjami takimi jak ZUS oraz banki w formie wizyt zawodoznawczych.

(akta kontroli str. 671-699)

2.5. Jak wyjaśnił Dyrektor ZSTZ, nie oferowano uczniom / słuchaczom szkół SBI i SBII przygotowania do nabycia dodatkowych umiejętności zawodowych w zakresie wybranych zawodów określonych w załączniku nr 33 do rozporządzenia w sprawie podstaw programowych, ani przygotowania do nabycia dodatkowych uprawnień zawodowych w zakresie wybranych zawodów lub kwalifikacji rynkowych funkcjonujących w Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji. Przyczyny tego stanu Dyrektor ZSTZ wyjaśnił następująco: „... oferowanie uczniom możliwości nabycia dodatkowych uprawnień zawodowych w szkołach branżowych ZSTZ kształcących w systemie dualnym rodzi problemy z uwagi na fakt, że na I stopniu szkolnictwa branżowego uczniami szkoły są faktycznie pracownicy młodociani, którzy są zatrudnieni w ramach stosunków pracy w rozumieniu przepisów Kodeksu Pracy. Uczniowie ci nabywają kwalifikacje w ramach zatrudnienia, a szkoła jest zobowiązana do zrealizowania podstawy programowej. Aby zorganizować taki kurs w szkole branżowej musiałbym organizować to w czasie przeznaczonym na naukę obowiązkowych przedmiotów; nie ma możliwości abym dysponował czasem ucznia przeznaczonym na wykonywanie pracy u pracodawcy. Zważywszy na dualny system kształcenia polegający na podziale na dni szkoły (zazwyczaj dwa lub trzy dni w szkole) i ilość godzin jakie wynikają z Kodeksu Pracy dla młodocianych pracowników organizacja kursów przez szkołę mogła by powodować przekroczenie 40 godzinowego trybu pracy. Pracodawcy z kolei, w celu przyuczenia pracownika do pracy

w swoim zakładzie mogą zaoferować pracownikom-uczniom takie kursy; z informacji przekazywanych przez uczniów wiem, że uczniowie nabywają dodatkowe uprawnienia w ten sposób. Zważywszy, że system dualnego kształcenia opiera się na współpracy pracodawców i szkoły, a o naborze decyduje zapotrzebowanie rynku pracy na poszczególne zawody podane w klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego opartych w szkole na zawodach rzemieślniczych (gdzie pracodawcy są małymi lub średnimi przedsiębiorcami), faktycznie nie istnieje zapotrzebowanie na kształcenie lub tworze nowych kwalifikacji. Podkreślenia wymaga również to, że większość kursów dotyczących dodatkowych kwalifikacji jest odpłatna a szkoła ma ograniczone możliwości finansowe. (...) uczniowie w Szkole Branżowej II stopnia są słuchaczami kształconymi w systemie zaocznym, w weekendy a praktyki zawodowe odbywają w ramach pełnowymiarowych stosunków pracy nawiązanych z pracodawcami. W ramach nauki praktycznej zawodu słuchacze nie wykazują zainteresowania dodatkowymi uprawnieniami zawodowymi ze względu na obowiązki służbowe”.

(akta kontroli str. 535, 868)

2.6. Poniżej przedstawiono organizację praktycznej nauki zawodu w szkołach SBI i SBII na przykładzie wybranego roku szkolnego – 2022/2023.

Zgodnie z § 4 ust. 1 rozporządzenia w sprawie praktycznej nauki zawodu, w szkole SBI w roku szkolnym 2022/2023 praktyczna nauka zawodu była organizowana (dla uczniów klas profilowanych¹⁴⁰ oraz klas wielozawodowych¹⁴¹) w formie zajęć praktycznych odbywanych u pracodawców na podstawie umowy o pracę w celu przygotowania zawodowego, zawartej między młodocianym a pracodawcą, stosownie do § 4 ust. 4 pkt 1 rozporządzenia w sprawie praktycznej nauki zawodu.

(akta kontroli str. 75-80, 250-251)

Badanie pięciu umów o pracę w celu przygotowania zawodowego¹⁴² zawartych w roku szkolnym 2022/2023¹⁴³ wykazało, że w każdym przypadku:

- umowy były zawierane na okres trzech lat, do dnia zdania egzaminu czeladniczego w danym zawodzie;
- umowy zobowiązywały młodocianych do zakończenia nauki zawodu oraz przystąpienia do egzaminu czeladniczego przed komisją egzaminacyjną izby rzemieślniczej;
- umowy postanawiały, iż przygotowanie zawodowe będzie się odbywać u pracodawców pod nadzorem osoby posiadającej kwalifikacje zawodowe w danym zawodzie oraz przygotowanie pedagogiczne;
- młodociany w okresie nauki zawodu miał otrzymywać od pracodawcy miesięczne wynagrodzenie¹⁴⁴;

¹⁴⁰ W zawodach: 1) mechanik pojazdów samochodowych, 2) fryzjer, 3) kucharz, 4) sprzedawca, 5) cukiernik.

¹⁴¹ W zawodach: 1) piekarz, 2) elektryk, 3) lakiernik samochodowy, 4) stolarz, 5) elektromechanik pojazdów samochodowych, 6) elektromechanik, 7) monter zabudowy i robot wykończeniowych w budownictwie, 8) fotograf, 9) monter sieci i instalacji sanitarnych, 10) blacharz samochodowy, 11) ślusarz, 12) murarz-tylnik, 13) tapicer.

¹⁴² W zawodach: mechanik pojazdów samochodowych, fryzjer, sprzedawca, cukiernik i piekarz.
¹⁴³ W dniach: 11 sierpnia 2022 r. (umowa nr 22/2022), 22 sierpnia 2022 r. (umowa nr 162/2022), 31 sierpnia 2022 r. (umowa nr 94/2022) i 1 września 2022 r. (umowy nr 52/mot/2022 i nr 9/Sprz/2022).

¹⁴⁴ Ustalone w pierwszym roku w wysokości 5% (nie mniej niż 5%) przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w gospodarce narodowej w poprzednim kwartale, obowiązującego od pierwszego dnia następnego miesiąca po ogłoszeniu przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w Dzienniku Urzędowym RP „Monitor Polski”, w drugim i trzecim roku nauki zawodu odpowiednio w wysokości 6% i 7% przeciętnego wynagrodzenia.

- umowy zawierały również inne prawa i obowiązki młodocianego¹⁴⁵ oraz pracodawcy¹⁴⁶.

(akta kontroli str. 211-220)

Zgodnie z § 4 ust. 1 rozporządzenia w sprawie praktycznej nauki zawodu, w szkole SBiI w roku szkolnym 2022/2023 praktyczna nauka zawodu była organizowana w formie:

- zajęć praktycznych – w zawodach: technik pojazdów samochodowych¹⁴⁷, technik żywienia i usług gastronomicznych¹⁴⁸, technik usług fryzjerskich¹⁴⁹, technik technologii żywności¹⁵⁰ i technik handlowiec¹⁵¹ (w ramach kwalifikacyjnych kursów zawodowych) prowadzonych w szkolnych pracowniach: badań technicznych pojazdów samochodowych, organizacji i nadzorowania procesu obsługi i naprawy pojazdów samochodowych, planowania żywienia i organizacji gastronomicznej, usług i obsługi konsumenta, fryzur artystycznych, specjalizacji – podstawy wizażu, organizacji przebiegu procesów technologicznych w przetwórstwie spożywczym, nadzorowania produkcji przebiegu procesów technologicznych w przetwórstwie spożywczym, marketingu, gospodarki magazynowej i rachunkowości;
- praktyk zawodowych¹⁵² – odbywanych u pracodawców na podstawie umowy o praktykę zawodową, zawartej między Dyrektorem Zespołu Szkół a pracodawcą, stosownie do § 4 ust. 5 rozporządzenia w sprawie praktycznej nauki zawodu, na które szkoła skierowała 59 słuchaczy kształcących się w ww. zawodach¹⁵³.

(akta kontroli str. 196-205, 221-226)

Badanie pięciu umów o praktykę zawodową¹⁵⁴ zawartych w roku szkolnym 2022/2023¹⁵⁵ wykazało, że w każdym przypadku umowy odnosiły się do kwestii określonych w § 7 ust. 2 rozporządzenia w sprawie praktycznej nauki zawodu, m.in.:

- nazwy i adresu podmiotu przyjmującego słuchaczy na praktyczną naukę zawodu oraz miejsca jej odbywania;
- danych słuchacza odbywającego praktyczną naukę zawodu;
- zawodu, w którym będzie prowadzona praktyczna nauka zawodu;
- danych opiekuna praktyki zawodowej z ramienia pracodawcy i opiekuna praktyki z ramienia szkoły;
- praw i obowiązków stron oraz zasad odbywania przez słuchaczy praktyki zawodowej określonych w rozporządzeniu w sprawie praktycznej nauki zawodu;

¹⁴⁵ M.in. przestrzeganie czasu pracy i porządku pracy ustalonych i obowiązujących u pracodawcy, systematyczne wypełnianie obowiązku dokończenia teoretycznego.

¹⁴⁶ M.in. zatrudnienie i szkolenie młodocianego zgodnie z programem praktycznej nauki zawodu, zgłaszanie młodocianego, w ustalonych terminach, na naukę dokończającą, umożliwienie mu regularnego uczęszczania na tę naukę oraz kontrolowanie wykonania przez młodocianego obowiązku dokończenia teoretycznego.

¹⁴⁷ W wymiarze 125 godzin, z tego 30 w I semestrze, 45 w II semestrze i 50 w III semestrze.

¹⁴⁸ W wymiarze 160 godzin, z tego 100 w II semestrze i 60 w III semestrze.

¹⁴⁹ W wymiarze 160 godzin, z tego 40 w I semestrze, 60 w II semestrze i 60 w III semestrze.

¹⁵⁰ W wymiarze 183 godzin, z tego 20 w I semestrze, 93 w II semestrze i 70 w III semestrze.

¹⁵¹ W wymiarze 180 godzin, z tego 110 w II semestrze i 70 w III semestrze.

¹⁵² W wymiarze: 140 godzin – 4 tygodnie – 20 dni.

¹⁵³ Z tego: 17 słuchaczy kształcących się w zawodzie technik pojazdów samochodowych, 15 słuchaczy kształcących się w zawodzie technik żywienia i usług gastronomicznych, 11 słuchaczy kształcących się w zawodzie technik usług fryzjerskich, dziewięciu słuchaczy kształcących się w zawodzie technik technologii żywności i siedmiu słuchaczy kształcących się w zawodzie technik handlowiec.

¹⁵⁴ Technik pojazdów samochodowych, technik handlowiec, technik usług fryzjerskich, technik technologii żywności i technik żywienia i usług gastronomicznych.

¹⁵⁵ W dniach 11, 12, 27, 28 i 29 czerwca 2023 r.

- okresu trwania i liczby godzin praktyki zawodowej¹⁵⁶;
- aktualności badań lekarskich i ubezpieczenia od następstw nieszczęśliwych wypadków słuchaczy;
- kosztów z tytułu odbywania praktyki zawodowej przez słuchacza¹⁵⁷;
- obowiązku potwierdzenia przez pracodawcę odbycia praktyki zawodowej w prowadzonym przez słuchacza dzienniczku praktyk wraz z wpisywaniem frekwencji i wystawieniem uzyskanej przez słuchacza oceny.

Zgodnie z § 7 ust. 3 rozporządzenia w sprawie praktycznej nauki zawodu, do każdej umowy załączony był program praktyk zawodowych w danym kierunku kształcenia stanowiący wyciąg programu nauczania danego zawodu.

(akta kontroli str. 227-228, 339-369)

W okresie objętym kontrolą, zgodnie z § 8 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia w sprawie praktycznej nauki zawodu, zapewniono słuchaczom szkoły BSII ubezpieczenie od następstw nieszczęśliwych wypadków, zabezpieczając corocznie środki finansowe w budżecie szkoły w paragrafie 4300. Jak wyjaśnił Dyrektor ZSTZ, organizując praktyki zawodowe dla słuchaczy BSII, przed planowanym terminem rozpoczęcia praktyk firma ubezpieczeniowa przygotowuje oferty ubezpieczenia dla słuchaczy, którzy zostają oddelegowani na praktyki zawodowe. Okres ubezpieczenia obejmuje lipiec (kiedy uczniowie odbywają praktyki zawodowe u pracodawców) oraz miesiące sierpień i wrzesień (kiedy słuchacze mogą uzupełnić brakujące godziny praktyk, których nie zrealizowali w lipcu z różnych przyczyn, np. okres urlopowy, choroby). Słuchacze podpisują się na liście (imię i nazwisko, pesel, podpis), która jest załącznikiem do ubezpieczenia.

(akta kontroli str. 843-844)

ZSTZ nie kierował uczniów szkoły BSI na praktyczną naukę zawodu (nauka ta odbywała się na podstawie umowy zawartej pomiędzy uczniem a pracodawcą) i nie był zobowiązany do zapewnienia ubezpieczenia od następstw nieszczęśliwych wypadków młodocianym pracownikom.

(akta kontroli str. 843)

W przypadku szkoły SBI nauka przedmiotów zawodowych teoretycznych w okresie pandemii prowadzona była od 20 marca 2020 r. do 30 maja 2021 r. w formie zdalnej. W przypadku klas wielozawodowych, w których uczniowie (młodociani pracownicy) realizowali turnusy kształcenia ustawicznego również prowadzone były w trybie zdalnym.

Dyrektor wyjaśnił „... praktyczną naukę zawodu regulowały odpowiednie przepisy, które obowiązywały pracodawców. Początkowo uczniowie młodociani pracownicy realizowali stacjonarnie zajęcia praktyczne i to czy uczeń uczęszczał lub nie było decyzją pracodawcy.

Pismem z dnia 1 kwietnia 2020 r. Departament Strategii, Kwalifikacji i Kształcenia Zawodowego w Ministerstwie Edukacji Narodowej wskazał, iż zgodnie z § 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 20 marca 2020 r. w sprawie szczególnych rozwiązań w okresie czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19¹⁵⁸, w przypadku uczniów będących młodocianymi

¹⁵⁶ W każdym przypadku było to 140 h – 20 dni roboczych.

¹⁵⁷ Szkoła nie miała ponosić żadnych kosztów.

¹⁵⁸ Dz.U. poz. 493, ze zm.

pracownikami, zajęcia praktyczne zaplanowane do zrealizowania w okresie, w którym wprowadzono czasowe ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty, mogą być w uzgodnieniu z pracodawcą, zrealizowane do końca roku szkolnego 2019/2020 lub w klasach programowo wyższych. W okresie czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty uczniowie ci mogą realizować (z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość) zajęcia z zakresu kształcenia zawodowego teoretycznego lub z zakresu kształcenia ogólnego przewidziane do realizacji w tej samej klasie lub w klasach programowo wyższych. Ponadto poinformowano, że w art. 1 pkt 14 ustawy z dnia 31 marca 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw¹⁵⁹, w zakresie dotyczącym art. 15f ustawy zmienianej, znalazły się regulacje dotyczące świadczenia pracy przez pracowników młodocianych oraz ich wynagrodzenia. Zgodnie z tymi przepisami w okresie czasowego ograniczenia lub zawieszenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty wprowadzonego na podstawie przepisów wydanych na podstawie art. 30b ustawy Prawo oświatowe, pracodawca zwalnia młodocianego pracownika odbywającego przygotowanie zawodowe z obowiązku świadczenia pracy.

Zawieszenie praktycznej nauki zawodu w szkole SBI nastąpiło w okresie od 14 maja do 28 czerwca 2020 r.¹⁶⁰ W dniu 29 czerwca 2020 r. przywrócono możliwość odbywania zajęć praktycznych u pracodawców. Ponownie zawieszono zajęcia praktyczne w okresie od 29 marca do 25 kwietnia 2021 r.¹⁶¹

W szkole SBII praktyczną naukę zawodu realizowano zdalnie (od 20 marca 2020 r. do 30 maja 2021 r.) oraz hybrydowo (uczniom na semestrze III nauki umożliwiono realizację praktycznej nauki zawodu w szkole od 28 maja 2020 r.) Część zajęć odbywała się na terenie szkoły w niewielkich grupach z zachowaniem procedur bezpieczeństwa. Praktyki zawodowe odbywały się zgodnie z harmonogramem i umowami z pracodawcami.

W trakcie zdalnego nauczania zarówno lekcji ogólnokształcących jak i przedmiotów zawodowych teoretycznych, z wykorzystaniem technik nauczania na odległość w czasie rzeczywistym (GoogleMeet), obowiązywał regulamin i harmonogram zdalnego nauczania oraz regulamin pracy zdalnej wprowadzony przez Dyrektora ZSTZ z dniem 1 września 2020 r.

(akta kontroli str. 253-265)

2.7. W szkole SBI w latach szkolnych 2018/2019–2022/2023 egzaminy zawodowe przeprowadzała Izba Rzemieśnicza w Katowicach¹⁶² oraz Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Jaworznie¹⁶³. IR przeprowadziła egzaminy zawodowe w kwalifikacjach: mechanik pojazdów samochodowych, lakiernik samochodowy, cukiernik, fryzjer, elektryk oraz kucharz. Ponadto IR przeprowadziła egzaminy w zawodach: piekarz¹⁶⁴, stolarz¹⁶⁵, wędliniarz i tapicer¹⁶⁶, monter sieci i instalacji

¹⁵⁹ Dz.U. poz. 568, ze zm.

¹⁶⁰ W dniu 28 maja 2020 r. zezwolono uczniom – młodocianym pracownikom klas III na odbywanie zajęć praktycznych u pracodawców.

¹⁶¹ Uczniom klas III umożliwiono powrót na zajęcia praktyczne od 19 kwietnia 2021 r.

¹⁶² Dalej: IR.

¹⁶³ Dalej: OKE. Do egzaminów organizowanych przez OKE przystępowali obowiązkowo uczniowie (młodociani pracownicy) zatrudnieni u pracodawcy niebędącego rzemieślnikiem w celu przygotowania zawodowego

¹⁶⁴ W latach szkolnych 2018/2019, 2020/2021, 2021/2022 i 2022/2023.

¹⁶⁵ W latach szkolnych 2018/2019 i 2021/2022.

¹⁶⁶ W roku szkolnym 2018/2019.

sanitarnych oraz przetwórcą mięsa¹⁶⁷, ślusarz¹⁶⁸, fotograf¹⁶⁹, elektromechanik samochodowy¹⁷⁰, blacharz samochodowy oraz monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie¹⁷¹.

OKE przeprowadziła egzaminy zawodowe w kwalifikacji sprzedawca¹⁷². Ponadto, OKE przeprowadziła egzaminy w zawodach: cukiernik¹⁷³, piekarz¹⁷⁴, fryzjer¹⁷⁵ i operator obrabiarek skrawających¹⁷⁶, kucharz¹⁷⁷, mechanik¹⁷⁸, mechanik monter maszyn i urządzeń¹⁷⁹, fotograf¹⁸⁰ i elektromechanik¹⁸¹, a także ślusarz¹⁸² i murarz¹⁸³.

W latach szkolnych 2018/2019–2022/2023 szkołę SBI ukończyło 414 uczniów, z których 390 (94,2%) przystąpiło do egzaminów zawodowych, z tego 359 (92,1%) zdało, a 31 (7,9%) nie zdało tych egzaminów. W poszczególnych latach szkolnych dane te przedstawiały się następująco:

- w roku szkolnym 2018/2019 z 52 absolwentów do egzaminów zawodowych przystąpiło 45 (86,5%)¹⁸⁴, z tego 44 (97,8%)¹⁸⁵ zdało, a jeden (2,2%) nie zdał;
- w roku szkolnym 2019/2020 z 52 absolwentów do egzaminów zawodowych przystąpiło 43 (82,7%)¹⁸⁶, z których wszyscy zdali;
- w roku szkolnym 2020/2021 z 78 absolwentów do egzaminów zawodowych przystąpiło 70 (89,7%)¹⁸⁷, z tego 69 (98,6%)¹⁸⁸ zdało, a jeden (1,4%) nie zdał;
- w roku szkolnym 2021/2022¹⁸⁹ ze 146¹⁹⁰ absolwentów wszyscy przystąpili do egzaminów zawodowych, z tego 126 (86,3%)¹⁹¹ zdało, a 20 (13,7%) nie zdało;
- w roku szkolnym 2022/2023 z 86¹⁹² absolwentów wszyscy przystąpili do egzaminów zawodowych, z tego 77 (89,5%)¹⁹³ zdało, a dziewięciu (10,5%) nie zdało.

(akta kontroli str. 701-704,707)

Dyrektor wyjaśnił, że w latach szkolnych 2018/2019–2020/2021 nie było obowiązku podchodzenia do egzaminów zawodowych dla ukończenia szkoły (obowiązek ten występował od roku szkolnego 2021/2022). Wskazał również, że w latach szkolnych

¹⁶⁷ W roku szkolnym 2020/2021.

¹⁶⁸ W latach szkolnych 2020/2021–2022/2023.

¹⁶⁹ W roku szkolnym 2020/2021.

¹⁷⁰ W latach szkolnych 2021/2022 i 2022/2023.

¹⁷¹ W roku szkolnym 2021/2022.

¹⁷² W kwalifikacji A18 w roku szkolnym 2018/2019, w latach 2019/2020-2021/2022 w kwalifikacji AU20 oraz od roku szkolnego 2021/2022 w kwalifikacji HAN.01.

¹⁷³ W kwalifikacji TG.04 w roku szkolnym 2020/2021 oraz SPC.01 w roku szkolnym 2021/2022.

¹⁷⁴ W kwalifikacji TG.03 w roku szkolnym 2020/2021 oraz SPC.03 w roku szkolnym 2021/2022.

¹⁷⁵ W kwalifikacji AU.21 w roku szkolnym 2020/2021 oraz FRK.01 w roku szkolnym 2021/2022.

¹⁷⁶ W kwalifikacji MG.19 w roku szkolnym 2020/2021 oraz MEC.05 w roku szkolnym 2021/2022.

¹⁷⁷ W kwalifikacji TG.07 w roku szkolnym 2020/2021 oraz HGT.02 w roku szkolnym 2022/2023.

¹⁷⁸ W kwalifikacji MOT.05 w latach szkolnych 2021/2022-2022/2023.

¹⁷⁹ W kwalifikacji MG.17 w roku szkolnym 2020/2021.

¹⁸⁰ W kwalifikacji AU.23 w roku szkolnym 2020/2021.

¹⁸¹ W kwalifikacji MG.12 w roku szkolnym 2020/2021.

¹⁸² W kwalifikacji MEC.08 w roku szkolnym 2021/2022.

¹⁸³ W kwalifikacji BUD.12 w roku szkolnym 2020/2021.

¹⁸⁴ IR: 41, OKE: czterech.

¹⁸⁵ IR: 40, OKE: czterech.

¹⁸⁶ IR: 39, OKE: czterech.

¹⁸⁷ IR: 51, OKE: 19.

¹⁸⁸ IR: 51, OKE: 18.

¹⁸⁹ Od tego roku szkolnego warunkiem ukończenia szkoły SBI było przystąpienie do egzaminu zawodowego zgodnie z art. 44q ust. 1 pkt 4 ustawy o systemie oświaty.

¹⁹⁰ IR: 107, OKE: 39.

¹⁹¹ IR: 99, OKE: 27.

¹⁹² IR: 70, OKE: 16.

¹⁹³ IR: 66, OKE: 11.

2018/2019–2021/2022 egzaminy zawodowe odbywały się po zakończeniu roku szkolnego, w związku z czym grono pedagogiczne miało ograniczony wpływ na przystępowanie uczniów do tych egzaminów. Ponadto wyjaśnił, że część uczniów nie przystąpiła do egzaminu zawodowego, gdyż nie wiązała swojej przyszłości z konkretnym zawodem.

(akta kontroli str. 834-835)

W okresie objętym kontrolą w szkole SBII egzaminy zawodowe przeprowadzała OKE: w roku szkolnym 2021/2022 – w kwalifikacji organizacja żywienia i usług gastronomicznych, a w roku szkolnym 2022/2023 – w kwalifikacjach: organizacja i prowadzenie procesu obsługi pojazdów samochodowych, organizacja i nadzorowanie produkcji wyrobów spożywczych, projektowanie i wykonywanie fryzur.

W ww. latach szkolnych szkołę SBII ukończyło i przystąpiło do egzaminów zawodowych 31 słuchaczy, z tego 23 (74,2%) zdało, a ośmiu (25,8%) nie zdało tych egzaminów. W poszczególnych latach szkolnych dane te przedstawiały się następująco: w roku szkolnym 2021/2022 czterech z ośmiu (50,0%), a w roku szkolnym 2022/2023 19 z 23 (82,6%) absolwentów zdało egzaminy, natomiast po cztery osoby (odpowiednio 50,0% i 17,4%) ich nie zdały. Do egzaminu maturalnego przystąpiło w roku szkolnym 2021/2022 ośmiu (100,0%) absolwentów, a w roku szkolnym 2022/2023 – 15 (65,2%).

(akta kontroli str. 704, 707)

W latach szkolnych 2018/2019–2022/2023 szkoły SBI i SBII ukończyło 445 uczniów / słuchaczy, z których 421 (94,6%) przystąpiło do egzaminów zawodowych, z tego 382 (90,7%) zdało, a 39 (9,3%) nie zdało tych egzaminów.

(akta kontroli str. 701-704)

Po przeprowadzonych egzaminach zawodowych analizowano ich wyniki w poszczególnych kwalifikacjach, z uwzględnieniem części pisemnej i praktycznej.

Wyniki osiągnięte przez uczniów / słuchaczy szkół SBI i SBII na egzaminach zawodowych przeprowadzanych przez OKE porównywano do poziomu zdawalności w skali kraju (według danych udostępnionych przez OKE). I tak: w roku szkolnym 2018/2019 poziom zdawalności w odpowiednich kwalifikacjach w skali kraju wynosił 72% i w szkole SBI – 100%, a w kolejnych latach odpowiednio: 89% i 100%, 86% i 95%, 91% i 69% (do roku szkolnego 2021/2022, za rok szkolny 2022/2023 OKE nie przekazała danych). Wyniki osiągnięte przez słuchaczy szkoły SBII na egzaminach w roku szkolnym 2021/2022 (50%) były na zbliżonym poziomie zdawalności w odpowiedniej kwalifikacji w skali kraju (52%).

Ponadto za rok szkolny 2021/2022 szkoła SBI stopnia posiadała statystyki dotyczące wyników osiąganych w województwie śląskim z egzaminów przeprowadzanych przez IR, z podziałem na poszczególne cechy¹⁹⁴ (IR nie przekazywała takich danych, stąd ZSTZ nie dysponował nimi za pozostałe lata objęte kontrolą).

Na podstawie poszczególnych analiz wyników egzaminów zawodowych w ZSTZ sporządzano pisemne rekomendacje, w których wskazywano m.in. na potrzebę podjęcia konkretnych działań w procesie kształcenia celem poprawy poziomu

¹⁹⁴ W statystykach wskazano jaki poziom zdawalności miały poszczególne cechy (m.in. cechy, do których zapisani byli uczniowie szkoły SBI, tj. w Bytomiu, Piekarach Śląskich i Tarnowskich Górach) w poszczególnych egzaminach zawodowych.

zdawalności egzaminów z poszczególnych części¹⁹⁵, a także na elementy w tym procesie, których poziom należy utrzymać¹⁹⁶.

(akta kontroli str. 701-704, 708-732)

Zagadnienia należytego przygotowania uczniów do egzaminów zawodowych oraz jakości kształcenia zostały także uwzględnione w ramach sprawowanego przez Dyrektora ZSTZ nadzoru pedagogicznego. I tak w roku szkolnym 2021/2022 Dyrektor ZSTZ sformułował wnioski, m.in. w zakresie:

- potrzeby ścisłej współpracy w ramach zespołów przedmiotowych z ukierunkowaniem na przygotowanie techniczne uczniów do egzaminów zawodowych (egzamin praktyczny i pisemny na komputerze),
- niedostatecznej korelacji materiału szkół SBI i SBII – wskazano, że należy zwiększyć ilość godzin matematyki w szkole SBII oraz wypracować w ramach zespołów przedmiotowych mechanizmy korelacji programów nauczania pomiędzy ww. szkołami,
- podniesienia jakości kształcenia – w tym celu stworzone miały być stałe komisje przedmiotowe, mających za zadanie coroczną ewentualną aktualizację lub modyfikację programów nauczania danego zawodu.

W ramach planu nadzoru pedagogicznego w ZSTZ na rok szkolny 2022/2023 zaplanowano kontrole, m.in. w zakresie realizacji podstawy programowej uczniów na praktycznej nauce zawodu oraz realizacji wymagań egzaminacyjnych u pracodawcy (szkoła SBI), a także pracowni zawodowych dotyczące aktualnego wyposażenia wymaganego do przygotowania uczniów do egzaminów zewnętrznych i realizacji podstaw programowych w danym zawodzie (szkoła SBII).

We wnioskach z przeprowadzonego nadzoru pedagogicznego za rok szkolny 2022/2023 wskazano m.in. na konieczność współpracy w ramach zespołów przedmiotowych z ukierunkowaniem na przygotowanie techniczne uczniów do egzaminów zawodowych, a także potrzebę stałego doposażania pracowni w pomoce szkolne w celu lepszego przygotowania uczniów i słuchaczy do egzaminów.

Ponadto w sierpniu 2022 r. został powołany zespół do spraw korelacji treści programów nauczania z przedmiotów ogólnokształcących z wymaganiami egzaminacyjnymi z poszczególnych zawodów.

Z kolei do zadań zespołów przedmiotów zawodowych należało m.in. przygotowanie uczniów ZSTZ do egzaminów zawodowych, w tym poprzez zapoznanie z zasadami przeprowadzania egzaminów zawodowych, a także przeprowadzania próbnych egzaminów zawodowych, na podstawie których sporządzano wnioski do dalszej pracy na zajęciach¹⁹⁷.

(akta kontroli str. 733-771)

Odnosnie poziomu zdawalności egzaminów w okresie objętym kontrolą Dyrektor wyjaśnił, że był on wysoki, zwłaszcza w przypadku ich przeprowadzania przez IR.

¹⁹⁵ Np. w analizie egzaminu zawodowego przeprowadzonego w roku szkolnym 2022/2023 „Organizacja i prowadzenie procesu obsługi pojazdów samochodowych” sformułowano rekomendację: „Po analizie egzaminów widać, że większą trudność słuchaczom sprawia część praktyczna egzaminu zawodowego. W kolejnych sesjach należy zwiększyć nacisk na opracowanie zagadnień arkuszy egzaminacyjnych z tego obszaru”

¹⁹⁶ Np. w analizie egzaminu zawodowego przeprowadzonego w roku szkolnym 2022/2023 „Organizacja i nadzorowanie produkcji wyrobów spożywczych” wskazano rekomendację: „Zdawalność egzaminów na bardzo wysokim poziomie. Należy nadal pracować, aby utrzymać tak zadawalające wyniki”.

¹⁹⁷ Np. z przeprowadzonego egzaminu próbnego w listopadzie 2021 r. w kwalifikacji organizacja żywienia i usług gastronomicznych sporządzono wniosek o zwiększenie nacisku w nauczaniu m.in. kalkulacji kosztów usług gastronomicznych, obliczania wartości energetycznych potraw, a także sporządzania zapotrzebowania cząstkowego i zbiorczego na podstawie receptury

Zaznaczył, że w każdym przypadku egzaminy były analizowane, a w sytuacji gdy wyniki były niezadawalające wskazywano obszary do poprawy w kolejnych latach. Dyrektor wyjaśnił również, że na spotkaniach organizowanych z pracodawcami był poruszany temat zdawalności egzaminów z uwagi na to, że w interesie pracodawców jest pozytywne zaliczenie egzaminów zawodowych przez uczniów i tym samym uzyskanie przez nich dyplomu zawodowego. Wskazał także, że celem należytego przygotowania do zdawania egzaminów zawodowych komisje przedmiotów zawodowych analizowały siatki godzin i dostosowały je do wymagań egzaminacyjnych, a od roku szkolnego 2022/2023 utworzony został zespół do spraw korelacji treści programów nauczania z przedmiotów ogólnokształcących z wymaganiami egzaminacyjnymi z poszczególnych zawodów. Ponadto wskazał, że w ZSTZ organizowane były próbne egzaminy zawodowe z poszczególnych kwalifikacji, na podstawie których formułowano wnioski w zakresie lepszego do nich przygotowania w trakcie nauki przedmiotów zawodowych.

(akta kontroli str. 835)

2.8. W szkole BSI współpracowano ze 148 pracodawcami w roku szkolnym 2019/2020, 159 pracodawcami w roku szkolnym 2020/2021, 173 pracodawcami w roku szkolnym 2021/2022 oraz 154 pracodawcami w roku szkolnym 2022/2023.

Działania podejmowane w ramach współpracy ZSTZ z pracodawcami, realizowanej na podstawie art. 68 ust. 7 pkt 2 i ust 7c ustawy Prawo oświatowe, polegały m.in. na:

- realizacji u pracodawców praktycznej nauki zawodu;
- utworzeniu w BSI w latach szkolnych od 2018/2019 do 2020/2021 klasy patronackiej (w ramach klasy wielozawodowej) w zawodach krawiec (jeden uczeń) i monter maszyn (dwóch uczniów) pod patronatem przedsiębiorcy z Piekar Śląskich, na podstawie porozumienia zawartego w lutym 2018 r.;
- organizacji praktyk zawodowych dla uczniów kształcących się w zawodach sprzedawca oraz przetwórcza mięsa, a także wsparcia merytorycznego i praktycznego w przeprowadzeniu zajęć doradztwa zawodowego, w ramach umowy partnerskiej zawartej w dniu 1 lutego 2020 r. z przedsiębiorcą z Radzionkowa (obowiązującej od roku szkolnego 2020/2021 do nadal);
- promocji wśród uczniów szkół podstawowych zawodu mechanika montera maszyn i urządzeń – list intencyjny w tej sprawie z przedsiębiorcą z Piekar Śląskich podpisano w listopadzie 2019 r. (współpraca od roku szkolnego 2019/2020 do nadal);
- konsultowaniu programów nauczania w poszczególnych zawodach z pracodawcami zrzeszonymi w cechach z Piekar Śląskich i Bytomia (konsultacje polegały na merytorycznej analizie treści zawartych w podstawie programowej i sposobach ich realizacji oraz przełożeniu na program nauczania dla danego zawodu);
- wyposażeniu warsztatów i pracowni szkolnych (szkoła BSI otrzymała od poszczególnych pracodawców szereg pomocy naukowych takich jak: model silnika diesla, model pokazowy lakierniczy zderzaka samochodowego, drobny osprzęt fryzjerski, a także drobny osprzęt gastronomiczny);
- przygotowaniu (w tym wyposażeniu we wszystkie niezbędne produkty i sprzęty) i zorganizowaniu egzaminu praktycznego w zawodzie piekarz (przeprowadzonego przez OKE) u jednego z pracodawców współpracujących z ZSTZ w roku szkolnym 2020/2021 (w sesji letniej);

- doskonaleniu nauczycieli kształcenia zawodowego, w tym organizowaniu szkoleń branżowych u pracodawców (w latach szkolnych od 2019/2020 do 2022/2023 pracodawcy zorganizowali część szkoleń branżowych dla nauczycieli przedmiotów zawodowych teoretycznych w branżach: fryzjerskiej, gastronomicznej oraz handlowej);
- prowadzeniu doradztwa zawodowego i promocji kształcenia zawodowego, m.in. w trakcie spotkań z pracodawcami w szkole SBI, a także podczas wycieczek zawodoznawczych;
- uczestnictwie w spotkaniach informacyjno-wychowawczych w roku szkolnym 2022/2023, w trakcie których wychowawca klasy, kierownik kształcenia praktycznego, rodzice oraz pracodawca omawiali funkcjonowanie uczniów (młodocianych pracowników) w trakcie zajęć praktycznych;
- uczestnictwie pracodawców w spotkaniach dla rodziców uczniów kandydujących do klas pierwszych szkoły SBI, celem omówienia specyfiki kształcenia dualnego, praw i obowiązków młodocianych pracowników w czasie zajęć w szkole i na zajęciach praktycznych;
- uczestnictwie w spotkaniach organizowanych z pracodawcami, cechami rzemieślniczymi oraz nauczycielami, w trakcie których omawiano m.in. zasady organizacji szkoły SBI, zmiany w przepisach prawa, a także zagadnienia dotyczące przeprowadzania egzaminów zawodowych;
- uczestniczeniu pracodawców w posiedzeniach rady pedagogicznej – pracodawcy za pośrednictwem właściwych cechów¹⁹⁸ otrzymywali co roku kalendarium organizacji pracy szkoły SBI, w którym były zamieszczone informacje o planowanych terminach narad i konferencji rady pedagogicznej (przekazywanie tych informacji odbywało się za jej zgodą). W dniach 15 czerwca i 28 września 2023 r. przedstawiciele trzech pracodawców (tj. dwóch zakładów fryzjerskich oraz jednego zakładu elektrycznego) uczestniczyło w spotkaniach rady pedagogicznej, w trakcie których opracowywano wielospecjalistyczną ocenę poziomu funkcjonowania trzech zatrudnionych w ww. zakładach uczniów (pracowników młodocianych). Pracodawcy w trakcie ww. spotkań opisywali funkcjonowanie poszczególnych uczniów na zajęciach praktycznych, w tym również wskazywali ich mocne i słabe strony oraz uzgadniali z radą pedagogiczną kierunek działań edukacyjnych;
- monitorowaniu frekwencji uczniów na zajęciach w szkole SBI i przekazywaniu takich informacji pracodawcom;
- promowaniu szkolnictwa branżowego i zawodów poprzez wspólną organizację Dni Otwartych ZSTZ, w trakcie których prezentowali się pracodawcy na utworzonych dla nich stanowiskach;
- opracowaniu w roku szkolnym 2019/2020 przewodnika zawodoznawczego (informatora zawodowego), w którym zawarte były m.in. ogólne informacje o szkole BSI, cechach rzemiosł, zawodach najczęściej wybieranych przez uczniów, oferty pracy dla uczniów (w kolejnych latach szkolnych przewodnik ukazywał się na stronie internetowej ZSTZ).

W okresie objętym kontrolą szkoła ZSTZ współpracował także z innymi podmiotami, tj.:

¹⁹⁸ Które posiadają własne bazy danych zrzeszonych pracodawców

- jednostkami organizacyjnymi Miasta Piekary Śląskie w celu promocji szkolnictwa branżowego, a także w zakresie umożliwienia uczniom odbywania wolontariatu (podnoszenia kompetencji społecznych i zawodowych);
- organizacjami rzemieślniczymi zrzeszającymi pracodawców¹⁹⁹ głównie w zakresie organizacji kształcenia zawodowego uczniów, przygotowania programów nauczania, promocji szkolnictwa branżowego i rzemiosła oraz odbywania praktyk zawodowych.

W ramach programu eTwinning (międzynarodowa społeczność szkół współpracujących ze sobą za pomocą mediów elektronicznych) w latach szkolnych od 2021/2022 do 2022/2023 uczniowie szkoły SBI w trakcie realizacji poszczególnych projektów poznawali różnorodność kulturową krajów partnerskich oraz specyfikę gastronomiczną kuchni poszczególnych narodów, a także zdobywali praktycznie umiejętności posługiwania się językiem angielskim zawodowym i ogólnym. W wyniku realizacji tych projektów, ZSTZ otrzymało krajowe i europejskie odznaki jakości, a także Odznakę „eTwinning School”.

(akta kontroli str. 296-303, 423, 475-487, 519, 773-832, 841)

ZSTZ współpracował z organem prowadzącym, m.in. przy ustalaniu zawodów, w których kształciły szkoły BSI i BSII. Zgodnie z art. 68 ust 7 pkt 1 ustawy Prawo oświatowe, Dyrektor ZSTZ w porozumieniu z organem prowadzącym ustalał zawody, w których szkoła BSII kształciła uczniów, po uzyskaniu pozytywnych opinii WRRP o zasadności kształcenia w danym zawodzie zgodnie z potrzebami rynku pracy. W latach szkolnych 2019/2020 – 2022/2023, zgodnie z § 17 ust. 7 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 lutego 2019 r. w sprawie szczegółowej organizacji publicznych szkół i publicznych przedszkoli²⁰⁰, przygotowano i przekazano do zatwierdzenia organowi prowadzącemu projekty arkuszy organizacyjnych oraz aneksy do nich (zawierające m.in. dane dotyczące otwieranych oddziałów w szkołach BSI i BSII).

(akta kontroli str. 438-472, 835, 837-838)

W okresie objętym kontrolą ZSTZ nie korzystała ze wsparcia funduszy europejskich dedykowanych szkolnictwu zawodowemu. Dyrektor Zespołu Szkół wskazał, że korzystano ze wsparcia funduszy europejskich w okresie wcześniejszym, tj. w latach szkolnych 2016/2017 – 2017/2018 realizowano projekty²⁰¹ w ramach RPO WSL 2014-2020. Dodał, że w ramach tych projektów kompleksowo wyremontowano pracownie zawodowe i wszystkie klasy oraz wyposażono je w pomoce dydaktyczne niezbędne do realizacji podstawy programowej w nauczanych zawodach. Dyrektor wyjaśnił, że dodatkowo w ramach powyższego wsparcia zostały zorganizowane dla uczniów ZSTZ zajęcia z języka angielskiego oraz doradztwa zawodowego. W związku z tym nie wnioskował w okresie objętym kontrolą o dofinansowanie unijne. W wyjaśnieniach Dyrektor zaznaczył także, że uczniowie szkoły SBI nie uczestniczyli w stażach zawodowych dedykowanych szkolnictwu zawodowemu w ramach funduszy europejskich z uwagi na to, że byli to młodociani pracownicy, związani z pracodawcami umową o pracę, a staże wiązałyby się z ich absencją. Dodał, że pracodawcy nie wykazywali zainteresowania taką formą współpracy. Wyjaśnił

¹⁹⁹ Izba Rzemieślnicza w Katowicach, Cech Rzemiosł Różnych oraz Małej i Średniej Przedsiębiorczości w Piekarach Śląskich, Cech Rzemiosł Różnych i Przedsiębiorczości w Bytomiu, Wolny Cech Rzemiosł Różnych i Przedsiębiorców w Tarnowskich Górach, Cech Rzemieślników, Handlowców i Przedsiębiorców w Chorzowie, Cech Producentów Żywności w Katowicach.

²⁰⁰ Dz.U. poz. 502, ze zm.

²⁰¹ „Zespół Szkół Techniczno-Zawodowych w Piekarach Śląskich na medal – stworzenie i doposażenie pracowni” oraz „Piekarskie szkoły zawodowe na medal – wsparcie dla uczniów i uczennic Zespołu Szkół Techniczno-Zawodowych oraz Technikum nr 1 w Zespole Szkół nr 1 w Piekarach Śląskich”.

także, że obecnie cech bytomski przygotowuje się do przystąpienia do programu Erasmus, w którym uczniowie szkoły BSI mogliby uczestniczyć w przyszłości.

(akta kontroli str. 835-836)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Dyrektor Zespołu Szkół dopuścił do stosowania w roku szkolnym 2022/2023 z dniem 13 września 2022 r. program nauczania zawodu technik handlowiec w szkole SBII bez uzyskania opinii rady pedagogicznej tej szkoły, czym naruszył art. 22a ust. 6 ustawy o systemie oświaty.

(akta kontroli str. 192, 195, 264-283)

Dyrektor wyjaśnił, że w szkole SBII kształcono w zawodzie technik handlowiec od roku szkolnego 2022/2023, a program nauczania dla tego zawodu został przygotowany przez zespół nauczycieli przedmiotów zawodowych posiadających kwalifikacje w ww. kierunku, otrzymał numer w szkolnym zestawie i został dopuszczony do użytku szkolnego, jednak przez niedopatrzenie nie został zaopiniowany przez radę pedagogiczną szkoły SBII podczas konferencji w dniu 13 września 2022 r., kiedy to aktualizowane były programy nauczania.

(akta kontroli str. 195)

W dniu 8 listopada 2023 r. (w toku kontroli NIK) rada pedagogiczna szkoły SBII pozytywnie zaopiniowała program nauczania zawodu technik handlowiec²⁰².

(akta kontroli str. 245-249)

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w badanym zakresie.

IV. Uwagi i wnioski

Z uwagi na zmianę uwarunkowań prawnych oraz usunięcie nieprawidłowości podczas trwania kontroli, NIK nie formułuje uwag ani wniosków.

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Delegatury NIK w Katowicach. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Katowice, dnia 18 grudnia 2023 r.

Kontroler
Monika Bukowiec
Specjalista kontroli państwowej

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Katowicach

²⁰² Uchwała nr 7/BII/2023/2024.

